

No. 42 Feb. 1983 Year-leto 4
Price-cena \$1
Registered by Australia Post
Publication No. NBH 2862

Avstralski

Komemoracija pred Prešernovim spomenikom v Ljubljani 8. februarja 1942. Slika Doreta Klemenčiča

PUBLISHED BY SLOVENE ASSOCIATION SYDNEY
MESEČNIK SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

PLUMBING & DRAINING SERVICES

SPECIALISING IN RENOVATIONS AND ANY PROBLEMS WITH DRAINAGE.

SEWERMATIC USED. 24 HOURS SERVICE

*Govorimo slovensko. Si parla italiano.
English spoken.*

LICENSED CONTRACTOR

Lic. No. A1424

STANKO KOCIJANCIC

Tel. 871 2101

9 Avonle Drive, Carlingford, N. S. W.

WE CLEAN ALL BLOCKED DRAINS

WONDERLAND TRAVEL

ZASTOPNIK JOŽE HAMPTON

94 Main Street (Cnr. Main & Campbell Sts.), BLACKTOWN, NSW 2148.

TEL. 622 7336, 622 1735

P.O. Box 27, BLACKTOWN, NSW 2148

Na razpolago smo vam za organizacijo vseh potovanj po Avstraliji, v domovino in nazaj, ter povsod drugod.

Povprašajte nas za naše poštene usluge. Potrudili se bomo, da bo vaše potovanje čimbolj poceni in udobno.

Izkoristite nizke izvensezonske cene. Na primer potovanje Sydney-Ljubljana-Sydney je najcenejše izven sezone. Prevajamo in urejamo tudi vse potrebne dokumente.

POSEBNE USLUGE ZA ČLANE S.D.S. IN ZA NJIHOVE PRIJATELJE.

ZA nadaljnje poizvedbe se obrnite na vašega rojaka

JOŽETA HAMPTONA

Tel. 622 7336, 622 1735. po urah: 6308569

PH. (047) 21-0959

*** TAURUS ***

OPALS & GEMS

SHOP 5, THE COLONADE ARCADE,
CNR. HENRY & RILEY STREETS,
PENRITH, 2750

OPALI IN DRUGI OKRASNI KAMNI TER DARILA IN SPOMINKI VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH. S TEM OGLASOM DOBITE 10% POPUSTA PRI NAKUPU.

OPALS AND OTHER GEMSTONES AND GIFTS AND SOUVENIRS OF ALL SORTS AT REASONABLE PRICES. WE'LL GIVE YOU 10% DISCOUNT ON PURCHASE IF YOU BRING THIS AD WITH YOU.

CAPSULATED HERBS
TEL. (02) 604 4797

DOPOLNILO K VAŠI PREHRANI.
ZA ZDRAVJE IN LEPOTO.

Posušena zelišča so štirikrat močnejša od svežih, v prahu pa so dvakrat toliko močnejša.

DAJTE ZELIŠČEM MOŽNOST.

Poskusite njihov naravni učinek.

FOOD SUPPLEMENT
FOR HEALTH AND BEAUTY

Dried herbs are four times more powerful than fresh ones, powdered they are twice as powerful.

GIVE HERBS A CHANCE

Try their natural effect

Za informacije in domenke pokličite
For enquiries please ring
Robert or Reswitha Rodighiero on

5% discount **6044797**
for members of Slovene Association

Z UREDNIŠKE MIZE

IZ VSEBINE

Slovensko društvo Sydney že nekaj časa razširja svoje sodelovanje z drugimi društvi, hkrati pa razširja tudi svoje aktivnosti. Dokaz za to je potovanje folklorne skupine in lovcev v Canberro, na etnični festival in na obisk k tamkajšnjemu slovenskemu društvu, obisk čehoslovaškemu društvu pred tem, obisk Veselim Lovcem in Društvu Planica v Melbournu in drugod. Ta teden peljeta dva avtobusa naše članice na poskušnjo vina v Hunter Valley, aprila spet v Melbourne, vmes pa razni nastopi Planice in drugo.

Priljubljenost naše folklorne skupine je med samimi otroci tako velika, da jih imamo zdaj že preko 40. Svoje plese so pokazali že marsikje. Povsod kjer so že nastopili, niso zastopali samo svojega društva ampak narod iz katerega izhajajo.

Lovska sekcija se je tako utrdila, da lahko rečemo, da je eden poglavitnih temeljev društvenega življenja.

Balinarska sekcija se trudi, da bi si ponovno pridobila nekdanjo moč in samozaupanje. Ta mesec bodo povabili štiri druga društva na balinarsko tekmovanje za AMPOL CUP. Prešernov pokal so žal za vedno izgubili, tega mogoče ne bodo. Potrebujejo malo več rednega treninga, pa bo spet vse dobro.

Dramska sekcija je svojo dobro voljo in svoje sposobnosti ter sad rednih vaj pokazala že na Prešernovi proslavi prejšnji mesec. Pripravljajo tudi program za materinski dan. Njihov cilj pa je igrati, za katero že imajo pripravljena besedila in razdeljene vloge, samo začeti morajo.

Avstralski Slovenec, čeprav je amatersko pripravljen, si le počasi pridobiva podpisnike od tu in iz Slovenije. Manjkajo še samo prostovoljci pri urejanju in razpečevanju. Pa že več dopisovalcev iz naše srenje.

V današnji številki bosta zanimivi pismi Ivanke Škof iz Melbournu in Anice Krašovec iz Maribora. Zanimiv bo tudi članek kako so praznovali Prešernov dan med drugo svetovno vojno v Ljubljani in drugod.

V članku Obetaven a neizkoriščen trg (članek je iz Dela), boste lahko prebrali, kako je avstralsko tržišče videl novinar France Forstnerič, ko je bil tukaj. J. Žohar

I. Koželj	: Društveno življenje	2, 3
J. Žohar	: Naše čestitke in želje	4
	Our Youth in action	5
I. Durjava	: 8. feb. so proslavljali že partizani	6
J. Žohar	: Prešernova akademija na S.D.S.	7
D. Petrič	: Slovenski praznik v Merrylandsu	8, 9
D. Petrič	: Kako popraviti vsebini A.S. idr.	10, 11
D. Petrič	: S spomini se življenje vrača	12
J. Ahtik	: Dragi prijatelji (pismo)	13
I. Škof	: Pomisleki ob Cerarjevem pismu Delu	14, 15
B. Čebulj	: Slovenski po ratniki	18, 19, 20, 21
	Naše kali (pesmi)	21, 22
D. Thirion	: Nemirna noč (črtica)	24, 25
	Misljijo na nas (pisma)	26
F. Forstnerič	: Obetaven a neizkoriščen trg	27, 28
	Novice iz domovine	29, 30, 31
	Križanka in humor	32

Slika na naslovni strani: Dore Klemenčič: Komemoracija pred Prešernovim spomenikom v Ljubljani 8. februarja 1942.

Avstralski Slovenec izhaja mesečno. Urejuje Jože Žohar. Založnik Slovensko društvo Sydney. Letna naročnina je \$12, posamezna številka stane \$1.

Avstralski Slovenec (Australian Slovene) is published monthly. Editor Jože Žohar. Published by Slovene Association Sydney.

Yearly subscription \$12, single copy \$1.

Vsi dopisi - All correspondence to: Editor, P.O. Box 93, N.S.W. 2165, Australia.

ter sad rednih vaj pokazala že na Prešernovi proslavi prejšnji mesec. Pripravljajo tudi program za materinski dan. Njihov cilj pa je igrati, za katero že imajo pripravljena besedila in razdeljene vloge, samo začeti morajo.

Avstralski Slovenec, čeprav je amatersko pripravljen, si le počasi pridobiva podpisnike od tu in iz Slovenije. Manjkajo še samo prostovoljci pri urejanju in razpečevanju. Pa že več dopisovalcev iz naše srenje.

V današnji številki bosta zanimivi pismi Ivanke Škof iz Melbournu in Anice Krašovec iz Maribora. Zanimiv bo tudi članek kako so praznovali Prešernov dan med drugo svetovno vojno v Ljubljani in drugod.

V članku Obetaven a neizkoriščen trg (članek je iz Dela), boste lahko prebrali, kako je avstralsko tržišče videl novinar France Forstnerič, ko je bil tukaj. J. Žohar

DRUŠTVENO

Čas hitro beži, za nami je že Dan zaljubljenih in tudi Pust. Oba ta dneva sta bila na društvu zelo živahna, saj je bil obisk vedno lep, posebno pa na pustni zabavi, kjer bi lahko bilo še veliko več in mogoče še preveč obiska, če ne bi letos Pust bil že v postni dobi, ali kaj hočemo, pri društvu mora iti naprej. Res je, kot pravi katoliki, bi se morali držati reda, vendar postne dobe ne pozna banka, a dolgove je treba plačati.

No, hvala vam dragi prijatelji, ki redno ali pa včasih hodite na naše zabave, res pridno pomagate, ker vsak vaš dolar je na društvu dobrodošel. Da pa bi bile naše zabave še bolj obiskane, bi se moral pa vsak član odločiti, da vsaj enkrat mesečno pride na našo prireditev.

Potrebna bi nam bila pomoč, kakor v odboru, tako tudi v kuhinji. Veliko žena je pripravljenih pomagati, vendar mi ne vemo katere so tiste. Zato vas prosimo, da se nam javite, da zapišemo vaše ime. Dobro bi bilo organizirati ženski krožek, v katerem bi se žene lahko same razporedile kaj in kako bi delale in tako pomagale društvu. Torej, drage gospe in gospodične, ko boste to brale, se spomnite tudi na nas in na svoje društvo - prostora je dovolj za vse Slovence.

12. februarja, ko smo izbirali kraljico src, je bila izbrana mlada in lepa deklica, gospodična Suzy Robar.

Na pustni veselici je bilo zelo živahno in tudi mask je bilo kar lepo število, če se ne motim okrog petdeset, tako da je bilo komisiji res težko izbirati najboljše, od katerih je bilo šest mask nagrajenih. Nekaj slik s pustne zabave bomo objavili v naslednji številki.

Naša folklorna skupina Planika se zelo pridno vadi, če ne ob sobotah, pa ob nedeljah. Skupina zdaj šteje več kot 40 članov. Nekaj časa smo imeli problem za deklice, sedaj imamo pa premalo fantov. Skupina je že tako velika, da bomo morali vaditi v dveh ali treh skupinah. Hvaležni smo vsem staršem, ki pripeljejo svoje otroke k vajah. Včasih je res težko in razumljivo, da se nekateri otroci hitreje naučijo ples kot drugi. Naša Ivana se trudi, da bi vsi enako znali, zato mora včasih posvetiti nekaterim več pozornosti kot drugim, kar pa ne pomeni, da ji niso vsi enaki. Rada jih ima vse in je zelo vesela in ponosna na starše, da ji pomagajo na katerikoli že način.

V nekem časopisu je bilo omenjeno, da imamo z eno našo plesalko pogodbo (contract). Žal tako daleč še nismo. Oseba, ki je to pisala, čeprav je inteligentna, bi naj, ali pa naj kar obira sebe, ker ima kje začetki. Dejala je, da je od našega društva izstopila. Če je, mi za to še ne vemo, saj nismo od nje dobili nič pismenega kar zadeva njeno izstopitev in je torej še vedno članica. Če misli, da z obrekovanjem pomaga društvu, se zelo moti, po drugi strani pa mu tudi ne more škoditi, ker jo ljudje že dobro poznajo, da nima niti srca, niti duše, ko pride do kritike. Kritizira vse povprek.

Naša Planika se bo še naprej pridno vadila in nastopala povsod kamor bo povabljen. No, svojo pridnost bodo naši plesalci pokazali spet 26. marca, ko bomo imeli na društvu dan folklore.

25. februarja so se lovci odzvali povabilu Veselih lovcev iz Melbourne in se odpravili na meddruštveno strelsko tekmovanje z zračno puško. Prijavilo se nas je veliko vendar, ko smo odpotovali, se nekateri potovanja niso mogli udeležiti, ker so pač morali delati ali pa kaj podobnega.

Tokrat je bilo potovanje res veselo. Mi, ki smo bili na avtobusu, smo prepevali vse do Viktorije. Vendar pa smo si že pred odhodom iz Sydneya zadali nalogo, da pridemo v Melbourne trezni in veseli. Pred nami je bilo namreč zelo pomembno tekmovanje za prenosni pokal. No, zgodilo se je, da smo dobro streljali, vendar kljub temu nismo zmagali. Zaobljubili smo se, da bomo poslej redno vadili, tako da letos pokal dobimo. Pokal, kot sem omenil, je prenosni pokal Zveze slovenskih lovcev Avstralije, katera je bila uradno ustanovljena v soboto 26. februarja. V tej Zvezi so sedaj še samo štiri društva, vendar je mesta za več.

Tekmovanje je potekalo kar v redu. Sprejem na društvu Planice je tudi bil lep in prijazen. Zvečer smo se posedli v novo dvorano društva Planica. Muzikantje so igrali, mi pa smo bili veseli, da smo bili med prijatelji. Plesali smo da nas je bilo veselje videti.

Okoli desete ure zvečer so namesto podelitve pokalov začeli z licitacijo velike

ŽIVLJENJE

velike ptice s širokimi peresi v repu. Imenovali so jo pikok (peacock-pav). Bila je res lepa in lovci iz Sydneya smo se odločili, da bi jo ponesli s seboj nazaj domov. Vendar licitator ni bil na naši strani in nikakor ni hotel izreči "tretjič". Ptica je ostala na odru. Ker je bilo že pozno, smo se z avtobusom odpravili nazaj v hotel. Med časom posiljavljanja pa so nekako na hitro izžrebali, da je ta njihov pikok pripadel lovcem Slovenskega društva iz Elthama.

Razočarani, ker nismo dobili ne pikoka in ne pokalov smo se odpravili nazaj v Sydney. Odločili pa smo se že na avtobusu, da bomo pridno trenirali in ta pokal odnesli.

Naša naslednja prireditvev Mikrofon je vaš, bo že minila, ko boste to brali, ste pa zato toliko bolj vabljeni na veliko lovske veselice, kjer upamo, bomo med seboj imeli tudi avstralske goste. Spet bomo imeli pečenega pujska in druge lovske specialitete. Za veselje in ples pa bo poskrbel naš ansambel "Alpski odmevi".

Ne pozabite tudi Jožefovanja, ki bo v soboto 19. marca in pa na dan folklore 26. marca. Igrali bodo Fantje treh dežel. Pripravljamo se tudi za vinsko trgatvo, o tem pa bomo poročali drugič.

Skoraj bi pozabil: poslušajte radijske slovenske oddaje, kjer vas bomo sproti obveščali o naših prireditvah in morebitnih spremembah.

V nedeljo 13. marca pa bomo na prikazali slovenski film "Moja draga Iza". Tudi o tem vas bomo natančno obvestili po radijskih valovih. Filmtraja približno dve uri in ga bomo zavrteli po vajah folklorne skupine.

Ostanite lepo pozdravljeni!

VABILO

NA MATINEJO SLOVENSKEGA FILMA

MOJA DRAGA IZA

KI BO NA DRUŠTVU V NEDELJO 13.3.83
PO FOLKLORNIH VAJAH. VSTOP JE
PROST ZA VSE. NE ZAMUDITE TEGA
LEPEGA SLOVENSKEGA FILMA.

ODBOR

SUZY ROBAR

The Valentine Queen of hearts 1983.

NAŠE PRIREDITVE so vsako soboto ob osmih zvečer. Rezervacije lahko dobite na tel. 623 5653 ali na 673 1449.

LOVSKA ZABAVA v soboto 12. marca.

AMPOL CUP v nedeljo 13. marca.

JOŽEFOVANJE v soboto 19. marca

DAN FOLKLORE v soboto 26. marca

Društvo je vedno odprto tudi ob nedeljah. Razpolagamo z dobro založenim barom in s kuhinjo z odlično domačo hrano po zmernih cenah.

Če imate kdaj privatno slavlje, ga imejte na društvu, kjer se predhodno z nami lahko pomenite o vaših potrebah in o znatnem popustu, ki ga lahko dobite.

Naprodaj imamo še nekaj Slovenskih koledarjev. Vprašajte zanje!

NAŠE ČESTITKE IN ŽELJE

Prejšnji mesec je praznovala svoj rojstni dan **MICKA BEDERNJAK**. Da bi še dolgo ostala zdrava in srečna, ti želijo prijatelji s Slovenskega društva Sydney in odbor tega društva.

Tudi **ROZA KUČAN** je pred kratkim praznovala svoj rojstni dan. Roza, tvoji prijatelji se te spominjajo in ti želijo, da bi dočakala še mnogo zdravih in srečnih let! Čestitki se pridružuje tudi odbor S.D.S.

ANDREJ KOŽELJ bo 21. marca star 25 let. Mnogo sreče v življenju ti želita oče in mati, brat ter sorodniki in prijatelji. K prazniku ti tudi čestitajo člani lovske sekcije in odbor Slovenskega društva.

28. februarja je praznoval svoj 53. rojstni dan naš član **VALENTIN PINTAR**. Da bi zdrav in vesel dočakal še mnogo srečnih let, ti želi odbor Slovenskega društva!

LOVCI, da ne pozabite: vaš starešina **DRAGO RABER** bo 29. marca star 40 let. To sicer ne pomeni, da vas bo Drago počastil s štiridesetimi steklenicami pelinkovca, ali pa da morate vi njega tako počastiti. Vsi skupaj, lovci in odbor mu želimo, da bi zdrav in zadovoljen dočakal še vsaj enkrat toliko let!

Nekatere ženske ne marajo odkriti svoje starosti, upamo pa, da nam naša cenjena **JOŽICA ROBAR** ne zameri, če izdamo, da bo 15. marca praznovala svoj 53. rojstni dan. To so namreč leta, katerih se ni sramovati in ne bati. Nekateri mislijo, da človek pri teh letih zapluje v mirnejše vode in začne nekako živeti novo življenje. Jožica, želimo, da bi dočakala še mnogo takih mirnih let, zdrava in zadovoljna v krogu svoje družine. Na zdravje! Odbor S.D.S.

JOSEF SUTTER, celebrating your birthday on third of March, the Committee of Slovene Association is wishing you all the best and many more happy years!

ZVONKO VELIŠČEK bo 29. marca star 34 let. Še na mnogo srečnih let ti kliče odbor Slovenskega društva Sydney!

V mesecu marcu praznuje svoj rojstni dan tudi **DANICA PETRIČ**. Odbor Slovenskega društva Sydney ti želi, da se ti izpolnijo skrite želje, ki jih imaš, predvsem pa ti odbor želi zdravja in sreče! Čestitki se pridružuje tudi urednik Avstralskega Slovenca! Na (zdravo) sodelovanje!

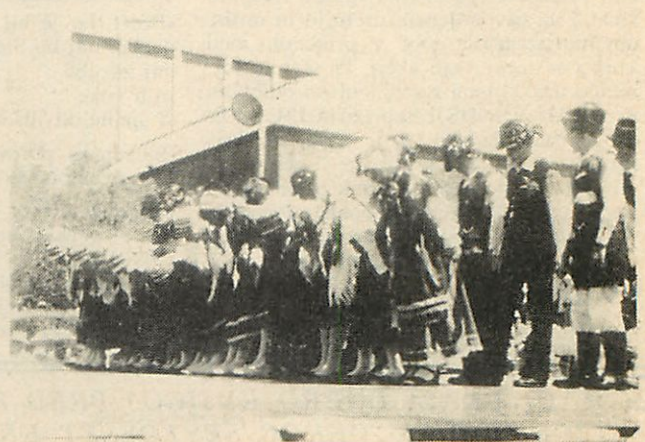
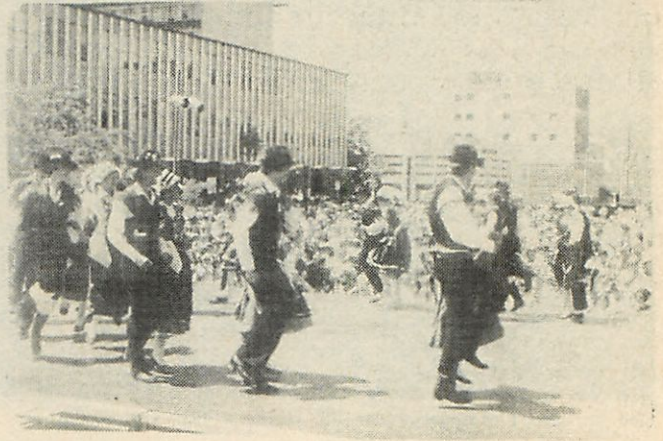
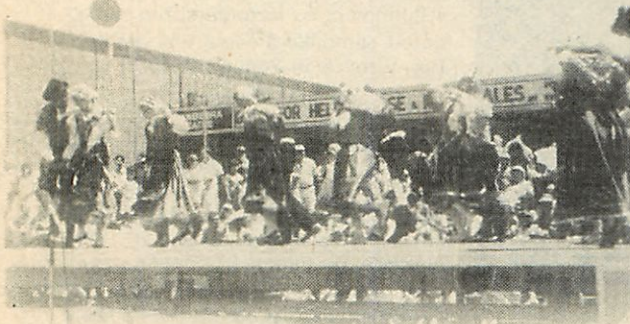
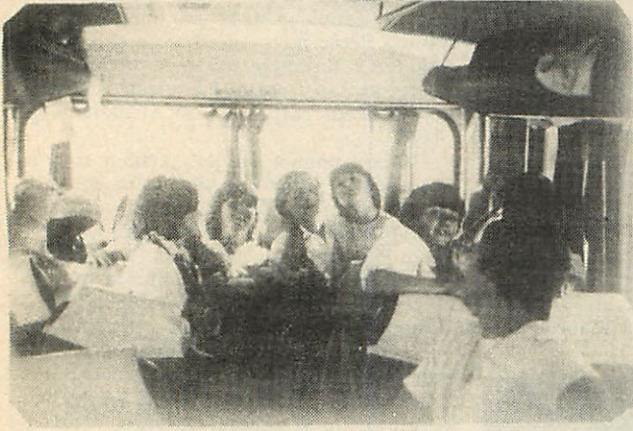
Dolgoletna članica S.D.S. in navdušena balinarka **MIRA SMRDEL** praznuje svoj rojstni dan 9. marca. Upamo, da ga bo v družbi svoje mame, ki je tu na obisku iz Slovenije, praznovala še veliko bolj veselo. Miri iz srca vse najboljše, njeni mami, možu in hčerki pa lep pozdrav. Družina Petrič, odbor S.D.S. in drugi.

9. februarja je praznoval svoj 21. rojstni dan **BORIS TOMŠIČ**. Imel si lepo otroštvo in srečno mladost, dragi Boris, naj ti bo lepa in srečna tudi odrasla doba moža, ki jo z 21. letom začnejaš. Čeprav malo pozno, pa toliko bolj iz srca, ti želimo vse najboljše! Družina Petrič in odbor S.D.S.

Iz Slovenije je prišel na enomesečni obisk k svojemu bratu Rafkotu in njegovim **VITO ŠTUPNIKAR** iz Škofje Loke. Vito, mogoče ti naša trenutna klima ne bo preveč všeč, ko je tako vroče in soparno. Želimo pa, da bi se med nami dobro počutil in od nas odnesel s seboj lepe spomine nazaj v domovino. Odbor Slovenskega društva Sydney.

HELENI in **JANEZU GERIČ** se je rodil sin **JANEZEK**. Srečni družini čestitamo na dogodku, malemu Janezku pa želimo da bi lepo rasel in se razvijal. Na društvu bodo tudi v bodoče, ko nas ne bo več tam, potrebni odborniki. Helena, bila si močna in si nosečnost in porod uspešno "pregurala"! Vse najboljše od družine Žohar in odbora Slovenskega društva Sydney!

The boys and girls of our folklore group Planika have started taking their role more seriously. It might have been a little bit hard and unimpressive from the beginning, but now they are all happy to be part of the group. They love bus trips to other clubs and places and performances there. One of such trips was to Canberra recently. The photographs below will tell you all. No words are needed there.

Osmi februar so proslavljali že partizani

Ob proslavljanju slovenskega kulturnega praznika — Prešernovega dne, se nam zdi pomembno osvetliti njegove prve veličastne manifestacije, saj segajo v nedvomno najusodnejše obdobje slovenske in jugoslovanske nacionalne zgodovine, v obdobje narodnoosvobodilnega boja slovenskega in drugih jugoslovanskih narodov. Še pomembnejše pa je, da ob tem poudarimo poseben pomen, ki sta ga imela Prešeren in njegova umetnost v tistem času. Odgovoriti moramo torej na posebno vprašanje pomena manifestacij ob Prešernovem rojstnem dnevu 29. oktobra 1941 v okupirani Ljubljani, akcij 7. februarja 1942, Prešernovi poeziji posvečene oddaje Radia Osvobodilne fronte-Kričača, čigar oddaje so se tudi sicer zaključevale z znamenitim Prešernovim verzom »Največ sveta otrokom sliši Slave, tja bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosti volijo

Ob tem moramo poudariti, da so bile vse te manifestacije hkrati dokaz enotnosti slovenskega naroda v boju proti okupatorju in domačim izdajalcem, ter dokaz prave moči Osvobodilne fronte — edine resnične predstavnice slovenskega naroda. Kaj je torej Prešeren pomenil bojujočemu se slovenskemu narodu, oziroma kateri elementi poezije so bili pomembni zanj v tistem času? Na vprašanje bomo skušali odgovoriti tako, da bomo proniknili v razmišljanje obdobja samega, čeprav ne bomo mogli izčrpati vseh možnih vezi med Prešernovo poezijo in v veliko zgodovinsko preizkušnjo pahnjene slovenskega naroda.

Prešernova poezija je tedaj slovenskemu narodu simbol njegovega hotenja: »Slovenski narod črpa svoj program iz samega sebe, iz svojega narodnega in ljudskega hotenja, ki ga je sodobno usodno dogaja-

dar se nam danes zdi, da nam ni bil še nikoli bolj potreben, drag in važen kakor zdaj, da nam še nikoli ni bil bližji, ter da nam ni še nikoli govoril tako odločilno in tako merodavno«. (Osvobodilna fronta, leto I., št. 2 — december 1941). V peti številki Slovenskega poročevalca z dne 31. januarja 1942 pa beremo: »Obletnico Prešernove smrti (8. februar) obhajamo v najhujši sužnosti, obenem pa v letu, ki naj uresniči Prešernovo nesmrtno napoved: Največ sveta otrokom sliši Slave.«

Prešernov pomen pa je razviden tudi iz pozornosti, ki so mu jo posvečali kulturniki, vključeni v narodnoosvobodilni boj, še zlasti zato, ker so bili njihovi predstavniki sprejeti v sam vrh Osvobodilne fronte kot nadaljevalci tradicije Prešerna, Levstika in Cankarja. Tako je Josip Vidmar v svojem referatu s prvega kongresa kulturnih delavcev v Semiču, 4. januarja 1944 označil Prešerna kot pronicljivega razlagalca bistva naše zgodovine: »Prešeren je v osmem, se pravi v osrednjem sonetu svojega najpopolnejšega umotvora, v Sonetnem vencu podal, genialno rekapitulacijo naše zgodovine. Spominjajoč se velikega kralja Sama in njegove neodvisnosti, nadaljuje v kratkih in silnih potezah skozi stoletja naše preteklosti:

Obložile očetov razprtije
s Pipinovem so jarmom sužno ramo,
odtod samo krvavi punt poznamo,
Boj Vitovca in ropanje Turčije«.

Tudi Manifest kulturniškega kongresa je poudaril pomembnost Franceta Prešerna in drugih velikakov naše preteklosti: »Prav tako ugotavljamo in izjavljamo, da je naša sedanja osvobodilna borba v skladu z duhom naših genijev, velikih oblikovalcev slovenske duševnosti, Prešerna, Levstika in Cankarja. Duh našega osvobodilnega boja se ne sklada samo po političnih smotrih z narodnimi načrti teh velikih mož, marveč je po svoji moralni vsebini globoko soroden njihovim vzorom in najvišjim človeškim idealom. Čustva ponosa in časti, domovinske ljubezni in človečnosti, ki prevečajo naš osvobodilni boj, so čustva, kakršna so Slovence učili ti trije njihovi geniji.«

Boris Kidrič je v Slovenskem poročevalcu z dne 3. februarja 1945 označil Prešernovo vizionarnost in njen odnos do takratne slovenske resničnosti: »Bil je značilen, v umetniškem pogledu pa neposredni tvorec tega, kar so naše ljudske množice stoletja kasneje, v krvavi narodnoosvobodilni borbi, pod vodstvom najnaprednejše družbene in politične zemlje svetovnega značaja in svetovne vsebine — spremenile v narodno resničnost. Da-

Med proslavo Prešernovega dne 28. februarja 1945 v Črnomlju

vero in postave«, številnih izdaj Prešernove poezije za potrebe borbenih enot, proslav Prešernovega dne na velikih ljudskih shodih na osvobojenem ozemlju in mitingov partizanskih enot v predelih med borbo — torej vseh akcij, ki so bile formalno uzakonjene z znamenitim odlokom predsedstva SNOS 1. februarja 1945: »Osmi februar, dan smrti dr. Franceta Prešerna, slovenskega književnega genija, se proglašajo za kulturni praznik slovenskega naroda. Ta dan naj se poslej s proslavami in svečanostmi praznuje po vseh slovenskih prosvetnih in kulturnih ustanovah in zavodih. Ves slovenski narod naj se proslavam svojih kulturnih in prosvetnih ustanov pridruži in pri njih sodeluje.«

nje do kraja oblikovalo, ki ga je pa čudovito zajel že Prešernov genij — genij pristnega slovenskega duha:

»Prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom,
naj zdrobe
njih roke
si spono, ki jih še teže«.

(Slovenski poročevalec, leto II, št. 27., 29. november 1941).

Pesnikov duh v teh težkih trenutkih bodri slovenski narod, ki je izpostavljen največjemu trpljenju: »Dal bo njim in vam moč in voljo vse prenesti s trdno zavestjo o velikem in vrednem smotru... Sto let je Prešernov duh z nami in ven-

BI RADI BRALI DOBRO KNJIGO? PRED KRATKIM SMO OD SLOVENSKE IZSELJENSKE MATICE DOBILI OKROG ŠESTDESET KNJIG ZA NAŠO KNJIŽNICO. PRIDITE IN SI POSODITE KNJIGE V SOBOTO ZVEČER ALI V NEDELJO POPOLDNE, KO JE KNJIŽNIČA ODPRTA. IMAMO TUDI RAZNE REVIJE, ČASOPISE IN KOLEDARJE IZ DOMOVINE.

nes nam je Prešeren dražji kot kdajkoli prej. Protislovje med izpovedjo Prešernovega duha in njegove velike umetnosti ter med slovensko resničnostjo je končno veljavno ukinjeno.»

V brošuri »Prešeren — glasnik naše borbe in naše svobode« (februar 1945) je še bolj poudarjen pomen Prešerna — vidca:

»Želi si velikega človeka,
Da bi nam srca vnel za čast dežele.
Med nami potolažil razprtije
in spet zedinil rod slovenščne cele.«

Že v svobodni domovini sklicani IV. plenarni kulturni delavci Osvobodilne fronte Slovenije (avgust 1945) pa je v petem členu svoje resolucije poudaril: »Resnična kultura je že v svojih temeljih nasprotna ozkosti in nacionalno šovinistični ekskluzivnosti. Njena vrednota in njena moč obstajata v njenem globoko demokratičnem, človečanskem in svetovljanskem poslanstvu. Naša kultura mora tudi v tem pogledu ostati zvesta velikim izročilom Prešerna, Levstika in Cankarja ter skladno z ljudsko demokratično vsebino našega novega življenja razvijati svoje človečansko bistvo.«

Prešeren in njegova poezija sta torej ne-
ločljivi del slovenskega narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije. Seveda pa sta živa še naprej, čeprav na drugačen način, saj se je prav z narodnoosvobodilnim bojem in revolucijo večina Prešernovih slutenj uresničila. IZTOK DURJAVA

Dr. France Prešeren v zadnjih letih življenja

PREŠERNOVA AKADEMIJA NA S.D.S.

Kot vsako leto poprej, tako se je S.D.S. tudi letos primerno oddolžilo spominu našega velikega pesnika Franceta Prešerna.

Svečano akademijo je organizirala in vodila naša že znana kulturna delavka DANICA PETRIČ. Priznati je treba, da je to bila proslava, kakršne že nismo imeli vsaj od leta 1978, ko je bilo odkritje Prešernovega poprsja.

Dramska skupina je z rednimi vajami dosegla, da je kulturni del večera potekal spontano in zelo učinkovito. Presenetilo je tudi, da je bil v dvorani mir in tišina, česar vedno nismo bili deležni. Na ta način smo lahko bili bolj osredotočeni na poslušanje vedno lepe Prešernove besede.

Predsednik društva IVAN KOŽELJ je po pozdravnem govoru povabil na oder člane dramske skupine. Že sam pogled na njihova enotna belotemna oblačila je dajal vtis svečanosti in prijetnega, resnobnega občutka.

G. ŠIMEC je na kratko povedal o Prešernu in njegovem delu, nakar je zaigrala slovenska himna. Ob zvokih le-te sta mlada TONI in MILENA GODEC, v narodnih nošah, ponesla skozi dvorano k Prešernovemu poprsju lep, iz svežih rož napravljen venec.

TANJA SUŠANJ, slovensko dekle druge generacije v Avstraliji, je recitirala "Vrbo".

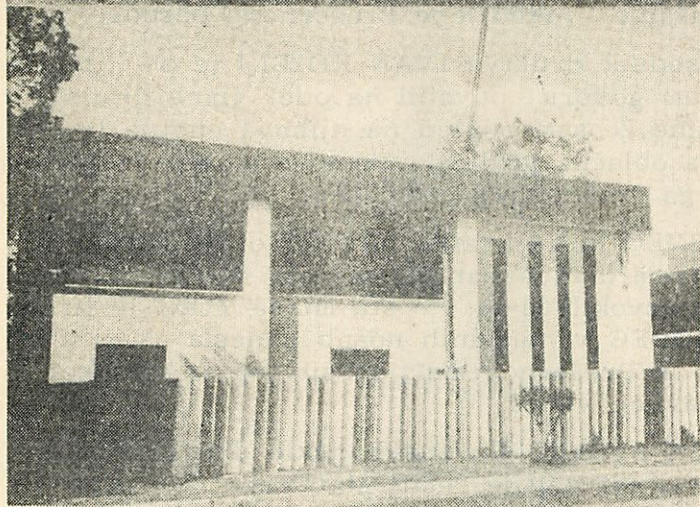
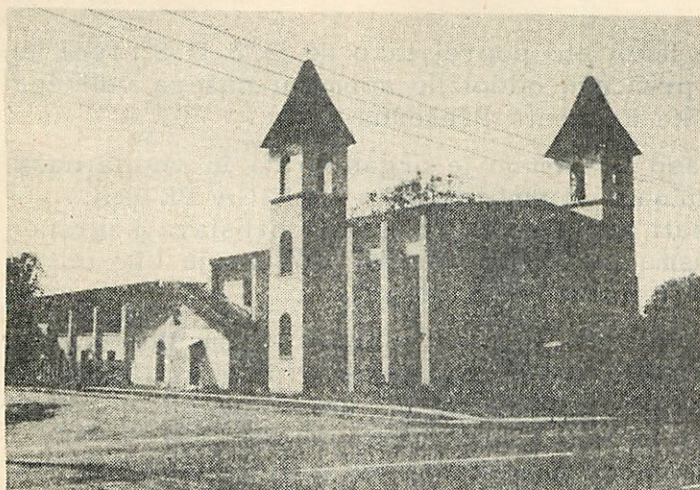
Sledil ji je STANKO ASTER STATER, sila domoljuben človek in med vojno partizanski komandant, ki že dolgo živi v Avstraliji in tudi piše pesmi. Svojo pesem "Dom Franceta Prešerna" je recitiral z velikim zanosom in ponosom človeka, ki se med vojno ni dal ukloniti niti Mussolinijevemu potujčevanju in preganjanju, niti komu drugemu.

Zanimiva je bila tudi recitacija pesmi "Hčere svet", ki so jo v troje izvedli IVAN KOŽELJ, DANICA PETRIČ in DANIEL BRKOVEC.

Naš nov talent IVANKA ŠIMEC je navdušila s svojo recitacijo "Nezakonske matere", skupaj z LOJZETOM KMETIČEM pa sta recitirala pesem "DOHTAR".

Od vsega pa je najbrž bila najbolj zanimiva zborovska recitacija "Lepe Vide". Zborovske recitacije na društvu že dolgo, dolgo nismo slišali. Mogoče bi bilo lepo in prav, če bi za kakšno drugo priložnost spet kaj takšnega poskusili?

(Dalje na strani 23)

V nedeljo 30. januarja smo v verskem središču v Merrylandsu imeli kar tri praznike: praznovanje desete obletnice naše slovenske cerkve sv. Rafaela, blagoslovitev nove cerkvene dvorane, ter birmo naše mladine.

Nadškofa Alojzija Šuštarja, ki je prišel iz domovine, da z nami praznuje, smo na sydneyskem letališču pričakali v lepem številu. Tudi mladine v narodnih nošah ni manjkalo. Toda, letalo je prišlo dve uri prezgodaj, tako da bi skoro on nas čakal, ne mi njega, če ne bi cariniki svojega dela opravljali dovolj zaspano in počasi. Tako pa smo le srečno dočakali drug drugega. Že na letališču, ko smo se rokovali z dr. Šuštarjem, smo imeli občutek, da smo pričakali dobrega človeka, ki prihaja k nam z najlepšimi nameni.

V Merrylandsu je bilo živahno: zidarji so hiteli z zidanjem, mizarji z mizar-skimi deli, električar je imel polne roke dela, žene so pomivale okna, pletle cvetlične vence, pekle pecivo in še in še...

Zadnje tri dni pa je bilo kakor na mravljišču. Može so postavili poleg nove dvorane velik šotor, mladina je pomagala razporejati stole. Marsikdo je ugibal, zakaj neki bo šotor, saj so pričakovali mašo v novi dvorani kakor za polnočnico. K sreči se patra nista zmotila, tudi dvorana bi bila premajhna. Toliko ljudi ni prišlo še na no-

beno slovensko prireditev.

Bila je vroča nedelja, a maša se navkljub slavnostnim govornikom in birmi ni pretirano dolgo zavlekla. In kar bi bilo vredno poudariti - med mašo ni bilo običajnega klepetanja - kot se to rado dogaja ob polnočnici.

Po maši je po kratkem odmoru naš nadškof dr. Šuštar blagoslovil novo dvorano, nato pa je sledila slavnostna akademija, ki jo je dvojezično povezovala ljubka Irena Kužnik. Po pozdravnem govoru patra Valerijana so naše mladinke izročile simbolična darila g. kardinalu, g. nadškofu, sydneyskemu škofu in g. županu, ki je zastopal občino, v kateri se naša cerkev nahaja. G. Ivan Kobal pa je vsem štirim podaril svojo pred kratkim izšlo knjigo.

Nato je spregovoril tudi g. senator Miša Lajovic, ki je poudaril, da se danes počuti še posebej srečnega, ker je Slovenec.

Prebrani so bili telegrami, ki so bili poslani papežu v Rim in pomožnemu škofu Leniču, ter materi dr. Šuštarja v Ljubljano.

Najmlajši nastopajoči učenci Slomškove šole so zatem zapeli "Hej, pastirci" in "Mi se imamo radi". Pripravila jih je gospa Mirjam Sušnik.

Martin Konda je recitiral Prešernovo "Elegijo svojim rojakom", mešani pevski zbor pod vodstvom g. Klakočerja, ki je zelo lepo popeval tudi med mašo, je nato zapel še "Gor čez jezero".

Brata Peter in Robert Pečovnik sta nas zabavala s svojo kitaro in harmoniko. Zaigrala sta "Sveto noč" in "Moja dežela".

Sledila je zborovska recitacija Prešernove "Lepe Vide", ki jo je izvajala dramska skupina Slovenskega društva Sydney, v režiji gospe Danice Petrič.

V M E R R Y L A N D S U

Najstarejši nastopajoči je bil verjetno g. Lojze Schifler, ki je veselo raztegnil meh svoje harmonike ter požel buren aplavz.

Ko pa je nastopil mladinski zbor verskega središča, je moral p. Valerijan povzdigniti svoj glas in opozoriti že kar precej nemirno občinstvo, da je akademija bila pripravljena z veliko truda in da bi bilo prav, da ji do konca slede v tišini in pozornosti.

Pevčki so nato zapeli "O, bratje, čujte" in "Ti, domača hiša". V zelenih krilih in belih bluzah jih je na odru bilo zares lepo videti in tudi zapeli so zelo lepo. Zbor vodi ta gospodična Irena Kužnik in Mirjam Bavčar, ki spremlja na orglah. Le tako naprej, mladina!

Da g. Ivan Kobal ni samo pisatelj pač pa tudi pesnik, so mnogi slišali prvič, ko je recitiral svojo pesem z naslovom "Dozori, narod".

Mlada solistka, ki se je tudi sama spremljala na klavirju, gdč. Celesta Fabijan, pa je zapela dve pesmi: "Vrnili se bom k očetu" in "Edelweiss".

Sledila je Prešernova "Zdravljica", ki so jo v kvartetu zapeli Martin Konda, Martin Slobodnik, p. Ciril in Franc Rajk.

In da imamo Slovenci v svoji sredi tudi opernega pevca, je za marsikoga bilo presenečenje. G. Franc Rajk je zapel "Očetovo arijo" iz opere "La Traviata" in požel zares velik in zaslužen aplavz. Upam, da ga bomo še slišali na slovenskih prireditvah!

Kot zadnji so nastopili plesalci folklorne skupine Planika, katerih ples je začela solo ljubka Tamara Rogelja. Skupaj pa so nato pod skrbnim vodstvom svoje učiteljice Ivanke Slobodnik, zaplesali venček slovenskih narodnih plesov. Nagradili smo jih z aplavzom. Kdor jih je prvič videl, jih res ni mogel prehvaliti.

Pozabila sem še omeniti nastopajočo gospo Ivanko Šimec, ki je s svojim lepim glasom in recitatorskim talentom recitirala pesem patru Valerijanu v zahvalo, ter se izkazala tudi kot solistka v zborovski recitaciji "Lepe Vide".

Da je bil program pester in visoko kvaliteten, smo si edini, ugibam pa, kje je pater Ciril, ki je med nami še samo kratek čas, našel toliko skritih talentov. Da je tudi sam organizacijski talent in da zna s prijazno besedo pritegniti k sodelovanju, smo spoznali vsi, ki smo pri programu sodelovali.

Po akademiji je sledilo kosilo, ter seveda prosta zabava, ter licitacija torte, ki jo je izvedel g. Ivan Koželj. In g. nadškof je šel od mize do mize, ter se rokoval z ljudmi, kar se je vsem zdelo zelo prisrčno. In fotografski aparati so ta dan škrtali in posneli spominskih slik, ki bodo v naših albumih ostale kot večni delček življenja.

Danica Petrič

ZADNJE DOTACIJE ZVEZNE VLADE ETNIČNIM ŠOLAM

Zvezna vlada je pred kratkim odobrila dotacije v vrednosti \$ 848.793 za šolski program etničnih dopolnilnih šol. Od tega je našim organizacijam odobreno \$ 13.026. Po programu vlade je v ta namen za leto 1982 bilo odobreno tri milijone dolarjev.

In tu so imena naših organizacij, ki so dobile pomoč v zadnjem planu:

NSW: Triglav Club, St. Johns Park, \$450

Hrvaška šola, Wollongong, \$480

Vic.: Slovenski socialni klub Jadran, \$420

Jugoslovansko-avstralski socialni center Fitzroy, \$1.440

Hrvaška etnična šola Footscray, \$4.440

Hrvaška etnična šola St. Albans, \$3.360

Qld.: Slovensko-avstralsko društvo Planika, \$270

Makedonska pravoslavna cerkev in društveni center, \$981

Pripomba ured.: Slovensko društvo Sydney je vložilo prošnjo za dotacijo malo pozno. Pretekli mesec je odbor dobil konfirmacijo, da je prošnja v procesu in bo rešena do konca tega meseca.

Danica Petrič KAKO "AVSTRALSKEMU SLOVENCU" IZBOLJŠATI VSEBINO IN ZMANJŠATI STROŠKE?

Predsednik društva mi je na eni izmed vaj za Prešernovo proslavo potožil, da jih društveni časopis Avstralski Slovenec preveč stane, ter da je preobširen, ter da neredno izhaja, s čimer sem se strinjala.

Sedanji urednik je društveni časopis preveč literarno obarval. Kar na dveh straneh so pesmi slovenskih avtorjev pod skupno rubriko "Naše kali". Ena stran bi bila dovolj. Pesmi hrvaških avtorjev, ki so na straani 31 zadnje številke, pa v naš časopis ne sodijo! Naj zveni še tako šovinistično, a kdaj Hrvatje in Srbi objavljajo naše slovenske pesmi, ko slovensko niti ne znajo.

Nadalje je v časopisu tudi preveč izposojenih (preplonkanih) stvari iz drugih časopisov, kot npr.: Yugoslav women today, Odlomki iz koroške zgodovine, recepti v besedi in sliki, Slovenski rod živi povsod in Klinček lesnikov...

Namesto klinček lesnikov vam rade volje posodim knjigo Slovenski pregovori in reki, ker sem prepričana da boste z objavo le teh bolj ustregli bralcem.

Da bo društveni časopis društveni, naj se obravnava v njem v glavnem društveno življenje v besedi in sliki.

In da bo cenejši, ter da bo manj dela z njim, naj se ga vsebinsko s sedanjih 48 strani, kot jih ima zadnja številka, zmanjša na 24 strani.

Urednik Jože Žohar je s časopisom, s pisanjem, ter delom okrog njega pravi garač. Če ga kaj polomi, leti kritika nanj, vendar sem mnenja, da je soodgovoren ves odbor, ki je dolžan društveni časopis cenzurirati kot se je to delalo v preteklosti. Odbor je dolžan uredniku tudi pomagati in svetovati.

Torej vso srečo pri urejanju Avstralskega Slovenca v bodoče. Da bi bil z njim zadovoljen odbor in bralci, ki si želimo, da v naše domove prinese veselje, ne pa hudo kri.

S prisrčnimi slovenskimi pozdravi!

UREDNIKOV ODGOVOR DANICI PETRIČ:

Pred časom, ko smo prešli na sedanjo obliko Avstralskega Slovenca, smo v eni od številke objavili anketna vprašanja, kakšen časopis si naši bralci (člani!) želijo. Vrnilo se ni niti eno izpolnjeno vprašanje. Torej: ali so naši bralci zadovoljni s prav vsem, ali pa so tako apatični, da jim ni prav nič mar, kakšno je naše glasilo. Lahko pa tudi, da so smatrali časopis za dovolj dobrega, da niso imeli nobenih pripomb.

Ne vem, zakaj bi se predsednik društva moral ravno tebi najprej potožiti glede Avstralskega Slovenca - meni, ki bi se najbrž lahko smatral za njegovo levo, ali desno (kakor vzameš) roko, se ni pritožil.

Glede stroškov: Praznična številka je bila na 48 straneh z boljšimi platnicami in dvema dodatnima barvama. Cena: \$740. Ne pozabi, da je bila ta številka za dva meseca. Prejšnja številka je bila na samo minimalnih 32 straneh, z boljšimi platnicami in samo z eno dodatno barvo. Cena: \$480. Če odvezamemo boljše platnice kot so sedaj in damo za platnice isti papir kot je ves časopis, si prihranimo še kakšnih \$100. Mnenja pa sem, da je časopis le na tako dostojni višini, da zasluži malo boljše platnice. Navadno je v časopisu oglasov v vrednosti \$380. V tej številki smo dobili še en oglas. S tem bo naš oglasovni prihodek \$400. Avstralski Slovenec ima tudi svoje redne naročnike, ki plačajo naročnino \$12 letno in ga ne dobivajo brezplačno kot ti in drugi. Dobivamo tudi darove. Poština in material skupaj nas staneta za vsako posamično številko \$80-\$100. Torej, za kakšno figovo vsoto se ti in predsednik pritožujeta? Priznati pa moram, da se je naš predsednik že potrudil in dobil dva manjša oglasa s katerima se bo pokrilo \$40 izdatkov. Imaš prav: zmanjšajmo Avstralskemu Slovencu stroške! Predlagam: Pridobi še ti nekaj oglasov, pa stroški, ne samo, da bodo pokriti, ampak bomo napravili še dobiček! In to kljub temu, da nekateri pravijo, da se od kulture ne da živeti!

Glede stroškov imaš res malo preveč skrbi. Jaz se ne pritožujem, ko ure in ure doma ponoči tipkam na električni stroj, ko gorijo luči in me v tej pasji vročini hladi klimatska naprava. Malo me skrbi račun \$210, ki sem ga dobil za porabljen elektriko, a bom že kako. To je del mojega prispevka društvu. Kje in kolikšen je tvoj? Priznam, da

mi je strašno zoprno, ko tako pišem. Mislim pa, da zaradi tvojega pisma moram tako napisati.

Pa da slučajno ne pozabiš: imam tudi privatno življenje, katerega bi včasih tudi jaz rad po svoje živel. Časopis bo izhajal bolj redno, ko nas bo več, ki bomo delali, ko ne bo vse obviselo samo na enem.

Tisto o Srbih in Hrvatih zveni nacionalno nekoliko žaljivo, ampak to je tvoja stvar. Kdaj Srbi in Hrvati objavljajo slovenske pesmi, ko slovensko niti ne znajo? Dobro, objavili so tvoje pesmi v Novo doba in se niso pritoževali zaradi slovenščine! Vsak jezik je bogastvo in bogastvo je vsak jezik v katerem se lahko izražaš, pa naj bo to katerikoli jezik.

Glede sposojenih stvari: Vsi časopisi si več ali manj sposojajo eden od drugega. Mi pa, ki smo samo amaterji in nimamo nobenih modernih komunikacijskih sredstev, smo v to prisiljeni. Sicer pa avstralski Slovenci vse premalo pišemo o sebi in svojem življenju, da bi lahko napolnili časopis s svojim gradivom. Sposojene stvari (ki jih omenjaš) so zanimive, aktualne, poučne (razen Klinčka lesnikovega, to moram priznati, ki je bil objavljen s specifičnim, čeprav nekoliko drznim namenom) in v nobenem primeru ne morejo nikomur škoditi, če si jih prebere.

Če bi društveni časopis prinašal izključno samo društvene stvari, in še mogoče z mojo ali pa tvojo sliko na vsaki strani, bi bil smrtno dolgočasen; potrata truda in časa. Ljudje bi se me naveličali gledati, sploh če, jim ne bi imel kaj pametnega povedati!

Hvala ti, da mi vsaj ti priznaš, da garam. Ampak ne pomiluj me in ne hvali me. Oboje sovražim. Kritiziraj me, ampak *kritiziraj me samokritično!*, kot je to zapisal Slavko Šparovac v Svobodnih razgovorih.

O odborniški cenzuri: Ne vem, kdo je bolj potreben cenzure, to prepuščam drugim v razmislek. Če ste v preteklosti imeli cenzuro, ste jo pač mogoče res potrebovali. V nekem drugem pismu si mi pisala, da ti je takrat odbor spremenil 80% vsebine in časopisa. Žalostno! Ste pa res morali imeti sila učen odbor. Gotovo kot urednica društvenih Novic nisi preveč v tem uživala. Kaj je bil razlog prenehanju Novic? Ni težko ugotoviti.

In kaj bi utegnili za vedno opravičiti z Avstralskim Slovincem? Tudi to ni težko uganiti.

Res je: v preteklosti sem večkrat dovolil, da so bile objavljene stvari, ki ne bi smele biti oziroma bi bilo boljše, da ne bi bile. Ti, ki imaš tako rada slovenske pregovore, boš razumela: na napakah se učimo. Erare humanum est! Motiti se je človeško!

Da se še enkrat povrnem k tvojemu vprašanju, kako bi omejili stroške. Pomagaj nam dobiti še nekaj oglasov pa bomo ne samo zmanjšali društvu stroške (ki so že itak mali), ampak najbrž celo napravili dobiček. Z zmanjševanjem obsega in strani ne bomo prav nič prihranili - tiskarna manj kot 32 strani niti tiskala ne bo, saj je že naklada malenkostna.

Vsebina se Avstralskemu Slovincu ne bo izboljšala, če bomo pisali samo o društvenih stvareh. Vsebina mora biti raznoterna, in če je sami take ne moremo napraviti, si moramo gradivo pač izposoditi, kar ni noben greh. Kakšna bo izbira izposojenega gradiva, je v veliki meri odvisno od urednikove načitanosti in usmerjenosti. Ni vseeno ali si izposodiš gradivo iz Svobodne Slovenije ali iz Dela, iz Slovenske države ali iz Nedeljskega. Resnica nekatere boli, prav tako kot laži, in ni lahko najti ravnotežja na pravi poti. Zato vsi bralci ne bodo nikoli zadovoljni. Delikatna stvar. Mogoče so v tem oziru samo društveno-družabne novice res edina in najlažja pot. Ampak to je stvar karakterja.

Upam, Danica, da sem dovolj izčrpno odgovoril na tvoje pismo. Ne bom rekel, da imam v besedi vedno prav, ampak premisli malo o napisanem. Upam tudi, da te s svojo odprtostjo nisem užalil, niti izgubil. Da si nam potrebna, si pokazala že prej, sam pa sem prišel do tega spoznanja na zadnji Prešernovi proslavi, ki si jo tako odlično organizirala.

Prav za prav, Slovencev nas je tako malo, da je res škoda, kadar se spremo in razidemo. Jugoslovani k Jugoslovanom, kot sem te razumel, svoji k svojim. Potrebni smo si, da se v tem konglomeratu kot posebna skupina lahko obdržimo. Srečno! *Jože Žohar*

AFORIZEM O. F. Bablerja: Modrost, ki ne služi ljudem, je kakor pesem, ki naj je nihče ne bere, kot slika, ki je ne sme nihče videti, kot glasba, ki je ne bo nihče slišal.

Bilo mi je sedemnajst let, bilo je 8. februarja, slovenski kulturni praznik, in bilo je veliko snega. S prijateljico Bojano sva skupaj z avtobusom potovali iz Ljubljane v Kranj, kjer smo v Prešernovem narodnem gledališču pripravljali literarni večer, naše mlade literarne skupine "Sopotniki", ter z njim proslavili Prešernov dan.

Literarno skupino "Sopotniki" smo sestavljali mladi literati, gimnazijci, študentje, srednješolci iz vse Slovenije. Bili smo edina taka skupina v tistem času, bili smo mladi, bili smo polni idealizma, bili smo prijatelji.

Tudi literarni večer tistega 8. februarja je bil improviziran, kot vsi naši večeri prej in tudi pozneje. In to pomeni, da smo ga pripravili kaki dve uri prej, pred nastopom. V glavnem smo svoje pesmi in črtice brali sami, sramežljivim oz. takim s tremo pa je na takratnem srečanju bral pesmi član Prešernovega gledališča iz Kranja, g. Cveto SEVER.

Navkljub visokemu mrazu in snegu je bila manjša dvorana gledališča polna. Spominjam se, da sem takrat med drugimi prebrala tudi pesem z naslovom "Mladost". Nastopili so še: Marjan Štancar-Monos iz Kranja, Gordana Kunaver iz Kamnika, Tatjana Kruljc in Bojana Dralka iz Ljubljane, Branko Novak iz Knežaka, Andrej Smole iz Logatca, Srečo in Toni, študenta iz Ajdovščine, ter Marjana Srčič iz Jesenic, ki je pisala zelo lepe črtice, jih tudi redno objavljala in nasploh veliko obetala. Rada pa se je napila. Tako nam je tudi v Kranju že pred nastopom preganjala mraz s steklenico pelinkovca. Taka seveda ni mogla na oder, pa smo jo zaklenili v neko majhno pisarno. Sredi prireditve pa, vrag si ga vedi od kod in kako, se je Marjana primajala v dvorano. Kar okameneli smo, če morda ne bo šla na oder in kaj "pametnega povedala". Pa je k sreči le mirno sedela, poslušala, in nam v veliko veselje ni naredila sramote in ne pokvarila praznika.

Po literarnem večeru smo kot običajno imeli "sestanek" v gostilni, kjer je nato Marjana brala svoje črtice, mi smo pa pili, da je bilo za vse prav.

In ko se toliko let nazaj tu v daljni Avstraliji spominjam Kranja, na vsak Prešernov dan še toliko bolj živo, praznujem ta dan tudi v novi domovini. Namesto "Sopotnikov" sem povabila k sodelovanju letos člane dramske skupine S.D.S.: g. Kmetiča, g. in gospo Brkovec, gospo Ivanko Šimec in njenega moža Tonija, gospo Ivanko Slobodnik, gđc. Tanjo Sušanj, gospo Heleno Zadavec, g. Stanka Roja, g. Ivana Koželja, g. Stanka Aster-Staterja. Bila sem vesela, da so se vabilu odzvali, da so hodili redno na vaje v najbolj vročih januarskih dneh. Najbolj smo se trudili z zborovsko recitacijo "Lepe Vide". Naučili pa smo se še "Hčere svet", "Dohtar", vsem poznano "Nezakonsko mater" in "O, Vrba". Pesem "Luna sije" pa smo celo zapeli, za kar nam je dala korajžo gospa Ivanka Šimec.

In da bi Prešernova proslava ne bila tako resna, je poskrbel g. Lojze Kmetič, ki je po originalni "Lepi Vidi", recitiral šam še dve kitici "Lepe Vide" v petih jezikih, kot recitirajo "Lepo Vido" po gostilnah v Italiji, Nemčiji, Rusiji, Franciji in Angliji. Nasmejali smo se mu iz srca.

Za zaključek Prešernove proslave pa je zaplesala tudi folklorna skupina Planika, katere člana Milenca in Toni Godec sta ob zvokih naše himne tudi ponesla lep venec, v barvah naše trobojnice, kipu Prešerna v avli.

Za Prešernov dan v Kranju, v domovini, pred mnogimi leti, ni bilo narodnih noš, ne lepega venca, ne himne. V Avstraliji, daleč od domovine, smo pa Prešernov dan praznovali zares zelo svečano. Bivši predsednik društva mi je dejal, da tako lepe Prešernove proslave pa še nismo imeli. Morda res ne, upajmo pa, da jih bomo v prihodnje še imeli.

DRAGI ROJAKI,

"Vse moje pesmi tebi pojo,
vse moje misli tebi gredo,
vse moje solze tebi teko,
o, domovina!"

Na začetku vas prav lepo pozdravljam iz daljnega Maribora in se vam najlepše zahvaljujem za pismo in glasilo "Avstralski Slovenec". Moram vam povedati, da sem bila zelo vesela, ko sem sprejela vaše pismo in tako me vedno znova oblije želja po še večjem prijateljstvu z vami, ki ste tako daleč od svoje matične domovine.

V glasilu sem tudi prebrala, da je tov. Stane Kolman otvoril novozgrajeno stavbo. To je bila velika čast tov. predsednika, da je lahko sodeloval na tako veliki slovesnosti v daljni Avstraliji.

Omenila bi vam rada tudi to, da se bom v kratkem času sestala z novinarjem Francetom Forstneričem in se bova pogovorila o dogodkih, ki so jih preživeli v Sydneyu med slovenskimi rojaki.

Tovarišu uredniku izrekam najtoplejše čestitke in pa pohvale ob tako vzpodbudnih besedah, ki jih je izrekel ob otvoritvi Triglava in s tem dokazal, da slovenske zemlje in njenih lepot ne bo nikoli pozabil, prav tako pa tudi ostalim rojakom v Sydneyu, prisrčne čestitke, kajti njihov delež je tudi mnogo pripomogel k novemu društvu.

Tukaj pri nas v domovini ni nič novega. Še vedno se spopadamo s hudo gospodarsko krizo, ki upam, da jo bomo premagali, vendar enotni, kajti, če je ljudstvo enotno, premoremo še marsikaj več, ne samo krizo.

Spoštovani prijatelji, v najkrajšem času vam bom poslala glasilo, ki ga izdajam na svoji šoli. To glasilo vsebuje razne literarne prispevke, pesmi, politiko, šport, itd...

Torej, na koncu bi vam zaželela največ uspehov pri nadaljnjem delu, kakor tudi osebne sreče, veselja, zadovoljstva, kar pa seveda ob dobri družbi nikoli ne zmanjka.

Čeprav pozno, a iz srca vam želim srečno in uspešno Novo leto 1983, celotnemu uredništvu, kakor tudi vsem rojakom v daljni Avstraliji, z upom, da še kaj mislijo na svojo staro, prelepo domovino.

Pošiljam vam pesem, ki sem jo napisala sama, posvetila pa otrokom, ljudem, ki ne vedo, kaj je svoboda:

Poglejte ljudi!
Poglejte črnega otroka, kako joče!
Poglejte te velike solzne oči,
iz katerih sije trpljenje.
Poglejte to bedo, revščino, vojno,
in povejte: ali je to sploh življenje?
In pogledajte, ni še prav spoznal
kaj je življenje, svet, že s puško
na rami in sovraštvom
v solznih očeh stoji sam na straži.
In vi!
Zakaj obračate pogled drugam?
Zakaj zapirate oči?
Nič ne pomaga!
Nobena senca ne more skriti resnice,
ki jo otroška solza govori!
Žalostna resnica, da toliko otrok
in ljudi na svetu trpi!
Zaradi koga, vprašate?
Zaradi ljudi!

JOVANKA AHTIK, Maribor, Šernčeva ul.

Ivanka Škof POMISLEKI OB CERARJEVEM PISMU ČASOPISU DELO

Dragi Jože,

mislim, da bi morala biti večkrat operirana, da bi našla čas tudi za pisanje. Doma sem že šesti teden po operaciji in sem že toliko pri moči, da ti napišem nekoliko vrstic. Tudi neko pesem sem napisala in če se ti zdi vredno, jo lahko objaviš.

Hvala za redno pošiljanje "Slovenca", saj je zanimiv, ker presega meje nekega društva. Danes se bom ustavila pri članku, ki ga je napisal gospod oz. tovariš Božo Cerar za "Delo".

Tov. Cerar je izrazil naše želje, težave, potrebe in požrtvovanje večine Slovencev v Avstraliji. Nekdo bo rekel: "Saj to ni nič novega, kolikokrat smo to že prikazali našim v domovini ali pa delegacijam in posameznikom, ki so nas obiskali!" Res je, ali pot iz Avstralije do doma je dolga in letalo leti visoko nad oblake, in na tej poti marsikatera želja izpuhti. Božotova pa je prispela do doma in celo v dnevnem časopisu je bila, zato upamo, da bomo nekaj le dobili od vsega, kar želimo v daljni Avstraliji. Saj ni tako mnogo.

Kot je Božo omenil, želimo boljše in nezastarele informacije, želimo strokovno pomoč, ki bi nam pomagala obdržati mladino na družtvih.

Vsaki pet let obisk iz domovine nam je dobrodošel, vendar to ni dovoljšnja hrana tistim, ki rabijo vsakodnevne ali tedenske informacije iz rodnega kraja.

V domovini nekako oporekajo našim "poetom", da so sentimentalni, da je preveč jokavosti po rodnem kraju. Kaj to ne dokazuje dovolj stiske, ki jo prebolevamo v oddaljenosti tistega, ki nam je nadvse drago? Kaj ne žrtvujejo posamezniki svoj dragocen čas počitka, svoja finančna sredstva, da bi dvignili domove, dvorane, poučujejo brezplačno v slovenskih šolah, pošiljajo po radijskih valovih slovensko besedo, pesem, opis lepote domovine in novice (ki bi bile mnogo boljše, če bi redno prihajale iz domovine, ne pa v sunkih po raznih obiskih), in s tem dvigujejo slovensko zavest tudi onim, ki je niso imeli, obenem večajo ugled in ponos sebe in domovine od koder prihajajo - pri tako "vzvišeni anglosaksonski družbi".

Nisem dolgo v Avstraliji a vendar vidim veliko razliko od tistega časa, ko sem prišla. Za tukajšnje ljudi, mi smo od nekje, kjer nismo imeli ne kulture, ne ponosa. Tam so sami reveži - ženske poveznjene s črno ruto, moški pa prepojeni z zaostalostjo, krutostjo in nesposobnostjo. Danes se je to mnenje o naši stari domovini spremenilo; k temu so pripomogli prav tisti Slovenci, ki ljubijo svoj kraj in so iz te ljubezni pripravljeni žrtvovati še več kot sem že zgoraj naštel.

V preteklih letih sem večkrat zašla na jugoslovanski konzulat. Do nedavnega sem v čakalnici zaman brskala po kupu časopisja in revij, da bi našla kaj slovenskega. Bilo je mnogo tega iz Hrvatske, Srbije in Makedonije. No, sedaj najdemo tu pa tam tudi nekaj slovenskega, a ne redno in tudi ne tisto kar želimo. Kaj nam pomaga revija "Stop", v kateri so televizijski programi iz Slovenije. Kaj ni škoda stroškov, ki ne koristijo nam, ki ne moremo gledati televizijskega programa iz Ljubljane.

Ko že omenjam neprimerni tisk za nas, naj omenim še slovenske filme, ki jih pošiljate za tukajšnjo televizijo. Človeku je nerodno, ko povabi avstralskega prijatelja na večer, da bi skupaj gledala slovenski film. No, o tem ne bom več pisala, saj je že Stanka Gregorič kar lepo povedala v časopisu "Novo doba".

Če ne morete ponuditi drugega osebam, ki pridejo z avstralske etnične televizije k vam po filme, je boljše, da še tisto raje obdržite doma, ker drugače rušite tisto, kar mi tujcu želimo prikazati o naši stari domovini.

Mogoče zadnjega stavka ne boste mogli dojeti, ampak če bo kdo živel med nami štiri leta ali več, kot je Božo Cerar, ali Krapeževa družina na našem konzulatu v Melbourneu, pa bo razumel in občutil, kaj hočem povedati.

Mi želimo prave pomoči, kvalitetne, in ne peska v oči. Naj samo omenim, že kolikokrat smo zaprosili za strokovno pomoč, da bi organizirali našo mladino in jo pritegnili k našim društvom.

V redu, če je to preveč sedaj, ko ste v finančnih stiskah, pa nam recite, da ne zmorete. Ne pa, vsaka delegacija, ki pride, nas vpraša isto: kaj bi radi, kaj želite in kako hočete, da vam pomagamo - in pri tem je ostalo ob obisku Slakov, okteta, odkritju Župančičevega spomenika itd.

Hrvati, Srbi in Makedonci dobivajo iz domovine strokovne osebe, ki so jim nekaki mentorji za vse leto. Naslednje leto pridejo drugi, spet za eno leto. Poleg tega imajo te narodnosti mlajšo generacijo, med katero je tudi mnogo mladih in sposobnih za vodenje mladine; zato na televiziji pogosto vidimo hrvaške, srbske, makedonske, ukrajinske, poljske in drugih narodnosti mladince in mladinke. Slovenskih ni. Zakaj? Slovenci se vendar ponasamo z najlepšimi društvenimi domovi, kar pomeni, da nismo leni in nemarni, ampak da med nami nimamo takih, ki bi znali pritegniti našo mladino. In tu mi potrebujemo pomoč! In to takojšnjo, če ne, bodo vse te dvorane in domovi, ki so jih starši te mladine v potu in žuljih postavili, postali silosi, kot je neki starejši član društva rekel malo zašalo, več za res.

Povprečna starost slovenskega izseljenca je okrog 50 - 52 let. Torej, moči bodo skoro ponehale, in čez dvajset let (če bo šlo tako naprej), slovenska delegacija ne bo imela kam priti, in najbrž ne bo na mizi v dvorani dišeče slovenske juhe, potice in krofov. Na odru bodo zvene le druge melodije. Slovenske polke in valčke si bomo kot starci vrteli sami doma, če ne bodo šli na živce našim potomcem.

Če bomo obdržali mladino, bomo nadaljevali našo tradicijo, in ta pomoč, ki jo potrebujemo v skrajnem času, bi se obrestovala ne samo nam, ampak tudi domovini, ker vse to združuje dve deželi, čeprav sta daleč narazen.

Ta problem ne žuli samo društva kateremu pripadam, ampak večino slovenskih organizacij v Avstraliji. Kar pa se tiče posameznikov, ki so bili in so še pripravljeni dati vse od sebe, da bi preprečili to, kar predvidevam za bodočnost slovenstva, so razočarani, ker vam odkrito povem, da niste prisluhnili njihovim problemom in ste dosegli mogoče ravno obratno od tistega, kar ste želeli - obrnili ste njihov zanos, kdo ve zakaj. Morda zato, ker ste zaradi kratkega časa in preobremenitve ravnali prepovršno, skoro bi rekla, brez občutka do njihovih ran.

IVANKA ŠKOF, Altona, Melbourne, Avstralija

ODLOMKI IZ ŽUPANČIČEVE "DUME"

Hodil po zemlji sem naši in pil nje bolesti.

Sveta si, zemlja, in blagor mu, komur plodiš; -
ali poljane poznam - čigave so v soncu bleščeče?

Pustil si plug in motiko, v zemljo se zalezal,
starec, in križ ti na grobu rjav in poveša se;
sin tvoj zaril se je živ pod zemljo - v Ameriki koplje,
v rovu še zarja poljan mu mračne misli obseva.
Sin njegov več ne bo jih poznal, ne sanjal o njih.

... morajo v svet, in tujina se diči
z deli njihovih rok;
tamkaj v Ameriki, tamkaj v Vestfaliji
so nam izginili - več ne doseže jih
naše oko...

The places you can store a Pacific 14 are numerous.

And perhaps the only thing more amazing than what the Pacific 14 will fit into, is what will fit into the Pacific 14. All the clothes in this photograph, for instance.

While there's room for all these clothes on the inside, there's also room for something else.

A dryer on top.

The gentle tumble washing action gives your clothes a longer life better economics and superior wash results, while using less water, an important feature in areas where the water is precious.

With the Pacific 14, you get all the features you'd expect and more.

For instance, the wash bowl is large and made of stainless steel.

There's an automatic dispenser to ensure even distribution and economic use of detergents and conditioners.

There are 14 wash programmes to suit all washable fabrics.

But with the Pacific 14 you get something else.

Suspamat. A special shock absorbing system that greatly reduces noise and vibration.

Already there are over 3 million Pacific tumble action washers in use around the world.

Due to their years of proven reliability Pacific have extended their warranty to 2 years.

That's double that of other washing machines.

The Pacific 14, now available at selected retail outlets.

Or contact Gorenje Pacific, 8 West Street, North Sydney, N.S.W. 2060.
PH: 929 5277

Fits your lifestyle

pacific
by gorenje

ZAKLJUČEK

Sprememba življenjskega prostora in hkrati socialnega okolja je vplivala na življenjski stil povratnikov.

Po odhodu iz lastne sredine so izseljenci prekinili čustveni odnos, ki so ga imeli s sorodniki in prijatelji. Razdalja, ki jih je ločila in tuje okolje, sta povzročila večjo intenziteto tega odnosa. Zato so se sprva v novi avstralski družbi počutili še bolj osamljene, dokler na mesto njihovih sorodnikov niso stopili novi prijatelji. Začetek življenja v Avstraliji je torej bilo prvo krizno obdobje v prilagajanju na novo okolje.

Postopna osvojitve znanja angleškega jezika je bila odločilna pri nadaljnjem vključevanju v imigrantsko družbo in pri napredovanju na delovnem mestu. To je pregnalo začetni pesimizem in pospešilo materialno osamosvojitve.

V materialnem razvoju Slovencev jih je stalno spremljal patriotski čut, ki se je s članstvom in aktivnim sodelovanjem manifestiral v društvih. Skoraj pri vseh Povratnikih je bil patriotski čut povezan z močnim domotožjem. Izjema je bil kamnosek iz Kozarij. Domov se je vrnil samo zaradi družine in pravi, da je "Slovenija zgolj slučajno dežela mojega rojstva in zato nimam nikakršnega pozitivnega odnosa do nje."

Slovenci so bili močno materialno usmerjeni. Hoteli so čim hitreje doseči čim večji zaslužek, ki je vplival na stopnjo njihovega ugleda in na status v avstralski družbi. Boljše ali slabše materialno stanje so izražali z nakupovanjem različnih statusnih simbolov, po katerih so se uvrščali v nižji in srednji sloj.

S standardom in statusom lahko povezujemo težnjo povratnikov po uveljavitvi. Če so hoteli, da jih imigrantska družba priznava, so se morali vanjo popolnoma vključiti. Pri tem se pojavlja vprašanje, če je popolna asimilacija, glede na dolžino bivanja povratnikov, v novo socialno okolje sploh možna. Izsledki raziskave so pokazali, da so se le delno asimilirali.

Še najbolj so se uveljavili v tuji družbi s splošnim mnenjem Avstralcev, "da so dobri in pridni delavci." (45), kar jih je ločevalo od drugih etničnih skupin. Vendar mi je povratnica iz Žirovnice povedala, da jih že zato, ker so bili Slovenci, Avstralci niso priznavali in je bila diskriminacija vedno prisotna. Edina možna uveljavitev je torej obstajala znotraj svoje etnične skupine. Formalno združenje, kakršno je delovanje v društvu, je bila za povratnike nadomestitev in prenos manjkajočega, kar so pustili doma. Prijatelje iz domovine so nadomestili novi znanci - Slovenci; slovenski jezik v katerem so komunicirali doma so lahko uporabljali le v svoji etnični skupini; reševanje problemov, ki so bili skupni glede na njihov položaj, jih je povezovalo med seboj; preko ohranjanja slovenske tradicije se je najbolj manifestirala etnična identiteta.

Slovensko društvo je izseljencem pomenilo vez z domovino. Po drugi strani pa jim je dajalo navidezno varnost pred ostalimi etničnimi skupinami. Posamezniki so dobili večjo samozavest pri reševanju konfliktov med samim seboj in novim okoljem. In nenazadnje, združevanje Slovencev je olajšalo njihovo domotožje; pogovori o domovini z ljudmi, ki so enako čutili, so sproščali notranjo napetost in hrepenenje po manjkajočem.

Slovenci, ki so se vrnili iz Avstralije, so s povratkom zopet spremenili kraj bivanja in poklic. Vključitev v izvirno okolje je bila dokaj hitra.

Povratek je vrnitev v staro okolje z novimi izkušnjami. Posledica tega je širše svetovno obzorje, gledanje na probleme z več zornih kotov, večje dožemanje in razumevanje problemov ostalih etničnih skupin.

Naš gospodarski in politični sistem so začeli primerjati z avstralskim. Pritožujejo se zaradi nizkega osebnega dohodka, slabe izbire prodajnega blaga, zdravstvene oskrbe, predragega šolanja ipd., česar v Avstraliji ni bilo.

Kljub temu, da se je izvorno okolje v času njihove odsotnosti spremenilo, so se popolnoma adaptirali.

Otroci povratnikov so bili v času bivanja v Avstraliji še neizoblikovane osebnosti. Ob prihodu v Slovenijo so se zato, kljub težavam s slovenskim jezikom, hitreje in lažje vključili v novo družbo kot njihovi starši.

Sklepanja v seminarski nalogi so temeljila zgolj na informacijah povratnikov in literaturi. Menim, da se bodo ob delnem spoznanju avstralske družbe in načina življenja Slovencev v njej, potrdila ali zavrnila.

Že sedaj pa lahko ugotovimo, da preseljevanje iz enega okolja v drugo zahteva od migranta veliko mero fleksibilnosti.

- (1) Z avtorjem knjige sem se seznanila na Matici iseljenika Srbije, kjer mi je med pogovorom omenil ta podatek.
- (2) Informacijo je posredoval Lojze Košorok, izseljenec iz Sydneya.
- (3) Enciklopedija leksikografskega zavoda. Geslo "Izseljenišтво", št. III, str. 198, Zagreb 1957.
- (4) Seliger, Drago. Med našimi v Avstraliji. Rodna gruda XX, 1973, Ljubljana 1973.
- (5) Ogrin, Miran. Naši v Avstraliji. Slovenski izseljenski koledar 1966, str. 152, Ljubljana 1966.
- (6) Marković, Luka. Pod avstralskim nebom. Zagreb 1973.
- (7) Šenk, Mila. Slovenci v Avstraliji. Rodna gruda XXI, 1974, Ljubljana 1974.
- (8) Izjava Lojzeta Košoroka.
- (9) Zgodovina Slovencev. Slovenija po osvoboditvi, str. 888, Ljubljana 1979.
- (10) Klemenčič, Vladimir. Slovensko izseljenstvo. (slavistični simpozij) Ljubljana 1980.
- (11) Podatki so iz poročila Slovenske izseljenske matice ob obisku pri Slovencih v Avstraliji leta 1972.
- (12) V ta namen sta leta 1977 The Australian Ethnic Affairs Council in Australian Population and Immigration Council izdala publikaciji: Australia as a Multicultural Society in Immigration Policies and Australia's Population. Načrt multikulturizacije avstralske družbe vlada že izvaja.
- (13) Telišman, Tihomir. Statistički pokazatelji o iseljavanju naših ljudi s posebnim osvrtom na Hrvatsku. Iseljenišтво narodov i narodnosti Jugoslavije, str. 130-143, Zagreb 1978.
- (14) Pregled razvoja avstralske imigracijske politike je povzet po Mikačić, V. in Čizmić, I. Imigracija u Australiji i avstralska imigracijska politika. Teme o iseljeništvu, zv. 2, Zagreb 1974.
- (15) Izjema je le informatorka nemškega porekla. Vendar je pred izselitvijo živela skupaj z možem-Slovincem in družino v Sloveniji, kjer živi še danes - po povratku iz Avstralije. Zato sem jo uvrstila med povratnike skupine A.
- (16) Omenjeni podatki se nanašajo izključno na skupino preučevanih povratnikov in jih ne moremo posplošiti na celotno slovensko emigracijo v Avstraliji.
- (17) Medsebojne zakonske zveze druge in tretje generacije slovenskih emigrantov v Avstraliji bodo predmet obravnave v diplomski nalogi in jih zato v seminarski nalogi ne omenjam.
- (18) Podatek sem našla v arhivu Slovenske izseljenske matice.
- (19) Izjava patra iz Plečnikove cerkve.
- (20) Izjava 51-letnega inženirja.

- (21) Informator mi je podatke poslal pismeno in zato njegovega vzroka izselitve ni moč obširneje opisati.
- (22) Hostel je izraz, ki so ga Slovenci prevzeli od Avstralcev in pomeni začasno bivališče za begunce ob njihovem vstopu v Avstralijo. To so bila nekdanja vojaška taborišča iz več polkrožnih pločevinastih zgradb, kjer so prebivali ločeno moški in ženske ter ženske z otroci.
- (23) Brošura "Australia in brief" je priložena v prilogi.
- (24) Lager so Slovenci imenovali kamp, kjer so se zbirali begunci. Podobna zbirališča so bila še po drugih krajih Avstrije (Beljak, Salzburg) in Italije (Milano, Neapelj, Trst). Nekateri informatorji so morali tudi večkrat menjati lagerje. Zaradi čakanja na odhod v državo, kamor so hoteli emigrirati, so preživeli v njih tudi nekaj mesecev in med tem opravljali slabše plačana dela. Za povračilo so dobili brezplačno hrano in prenočišče.
- (25) Izjava povratnice iz Ajdovščine.
- (26) Izjava turističnega vodiča.
- (27) To je v skladu s pogodbo z IRO. Informatorji so namreč lahko opravljali delo, ki so si ga sami poiskali in je bilo v skladu s potrebami avstralskega gospodarstva.
- (28) Izjava duhovnika iz Merrylandsa.
- (29) Izjava je pisana fonetično tako, kot jo je napisala sama informatorka.
- (30) Enako kot opomba št. 29.
- (31) Klinar, Peter. Migracije. Poglavje o procesih med imigrantsko družbo in imigrantsko etnično skupino, str. 178, Ljubljana 1974.
- (32) Izjava informatorke iz Žirovnice pri Jesenicah.
- (33) Izjava zakoncev iz Metlike.
- (34) Izjava žene turističnega vodiča iz Trboj pri Kranju.
- (35) časopis še izhaja in je priložen v prilogi.
- (36) Očetov in Materinski dan sta avstralska praznika, ki so ju Slovenci množično sprejeli. Na ta dan otroci obdarujejo svoje starše.
- (37) Izjava je pisana fonetično.
- (38) Za vzrok takšne odtujitve nisem mogla izvedeti; danes živi skupaj z ženo, s katero se je poročil že pred odhodom in je ves čas njegove odsotnosti živela v Sloveniji.
- (39) V času imigracije so bili stari od tri do šest let.
- (40) Izjava upokojenke iz Metlike, pisana fonetično.
- (41) Izjava inženirja iz Ljubljane.
- (42) Avstralske osnovne šole imajo vsebinsko manj zahteven program učenja kot slovenske šole, zato so morali otroci povratnikov nekaj manjkajoče snovi nadoknadi ti sami.
- (43) Izjava žene inženirja.
- (44) Zakonca iz Metlike imata veliko dvonadstropno hišo, čeprav živita v njej sama.
- (45) Izjava duhovnika iz slovenske cerkve v Sydneyu.

SEZNAM INFORMATORJEV

- 1. Anžel Lovrenc, roj. 1941 (Slovenske Gorice), duhovnik
- 2. Bulovec Ivanka, roj. 1938 (Žirovnica pri Jesenicah), obrtnica
- 3. Bulovec Tone, roj. 1937 (Žirovnica pri Jesenicah), obrtnik
- 4. Bulovec Toni, roj. 1970 (Sydney), učenec
- 5. Kobal Adrijana, roj. 1938 (Predmeja pri Ajdovščini), uslužbenka
- 6. Maurič Marija, roj. 1920 (Drašiči), upokojenka
- 7. Maurič Rudi, roj. 1913 (Vertača), upokojenec
- 8. Malalan Marija, roj. 1927 (Ljubljana), uslužbenka
- 9. Malalan Eva, roj. 1952 (Bonegilla), uslužbenka

10. Okorn Matija, roj. 1912 (Šenčur pri Kranju), solastnik motela
11. Okorn Marija, roj. 1898 (Stražišče pri Kranju), gospodinja
12. Podrug Marija, roj. 1939 (Celje), trgovka
13. Podrug Diana, roj. 1964 (Sydney), dijakinja
14. Podrug Tanja, roj. 1968 (Sydney), učenka
15. Prebil Martin, roj. 1929 (Kozarje pri Ljubljani), upokojenec
16. Slavič Tone, roj. 1927 (Maribor), obrtnik
17. Stare Anica, roj. 1945 (Kranj), uslužbenka
18. Stare Franc, roj. 1942 (Kranj), orodjar
19. Stare Marko, roj. 1966 (Sydney), učenec
20. Stare Vanesa, roj. 1968 (Sydney), učenka
21. Vaupotič Slavko, roj. 1937 (Šenčur pri Kranju), obrtnik
22. Vaupotič Milena, roj. 1938 (Šenčur pri Kranju), gospodinja
23. Vaupotič Anica, roj. 1963 (Kranj), ekonomski tehnik
24. Vaupotič Slavko ml., roj. 1964 (Kranj), dijak
25. Žigon Ivan, roj. 1928 (Ljubljana), dipl. inženir
26. Žigon Hella, roj. 1936 (Karl-Marks Stadt), gospodinja
27. Žigon Alenka, roj. 1962 (Ljubljana), dijakinja
28. Žigon Eva, roj. 1964 (Ljubljana), dijakinja
29. Žigon Andreja, roj. 1968 (Sydney), učenka
30. Žigon Brigita, roj. 1975 (Sydney), učenka
31. Košorok Lojze, slovenski izseljenec iz Sydneya
32. Gruden Pavla, slovenska izseljenka iz Sydneya
33. Sečanski-Noussair Jovanka, bivša srbska izseljenka, ki je bila zaposlena v Ministrstvu za imigracijo in etnična vprašanja
34. Heimar Gabi, strokovna sodelavka Slovenske izseljenske matice
35. Marković Luka, avtor knjige Pod avstralskim nebom.

Potek poti ostalih povratnikov, ki so kasneje potovali z IRO, je bil podoben. Sčasoma so se izboljšale razmere na ladji, begunci so postali potniki drugega in tretjega razreda, vstop na ladjo ni bil več omejen s spolom in stanom, med vožnjo so se organizirano učili angleškega jezika.

B) Povratniki, ki so si SAMI PLAČALI POT, so potovali z letalom iz Ljubljane ali Dunaja.

KONEC

Pripomba uredništva: V zadnji številki Avstralskega Slovenca kjer so obravnavani Slovenski povratniki iz Avstralije, na strani 13, je bilo nenamerno izpuščeno pri tabeli 12, zgornji del: Starejši povratniki. Pri spodnjem delu tabele 12 je izostala beseda: Otroci. Prav tako, na isti strani, pri tabeli 13, so bile izpuščene črtice, ki bi morale nakazovati, da so se povratniki vrnili: Povr. iz Ajdovščine, Metlike, Trboj, Maribora in Šenčurja v lastno stanovanjsko hišo. Povr. iz Bežigrada, Sevnice in Kozarij so se vrnili v lastno stanovanje. Povr. iz Žirovnice in Ljubljane so se vrnili k svojim staršem.

Zaradi zanimivosti naj še dodamo: Od takrat, ko je bila zgornja študija končana, se je vrnilo v Avstralijo šest povratnikov, zajetih v tej študiji. Prva družina, ki se je vrnila v Avstralijo, sta starša s sinom. Hči se je poročila s Slovencem in ostala v Sloveniji. V drugi družini sta se vrnila starša in sin.

Breda Čebulj v Ljubljani ureja ogromno število podatkov, ki jih je nabrala med avstralskimi Slovenci. Delo bo njena diplomatska naloga. Ko bo končano, kot nam je obljubila, ga bo poslala tudi Avstralskemu Slovencu za objavo.

Danijela Hliš Thirion

PAMETNA MARJETICA

Sedi Marjetica s povešeno glavo,
in šteje dinarje, misleč na mamó.
Šteje in vzdihuje, premalo bo,
in mlado srce je razočarano.

Osmi marec spet trka na vrata,
Marjetica pa šteje in po sobici koraka.
Ne bo dovolj, za šopek rož,
ali za bonbone, ali za bakreni obroč.

Njena mamica je sama, brez poročnega obroča,
njena dobrota velika, njena ljubezen vroča,
a ne bo dovolj, za bakreni prstan ni dovolj,
joj, popadel jo je glavobol!

Petletna punčka stekla je na vrt,
potrgala je vse rumene rože regrata,
starega, grenkega, a bogato rožnatega.

Potem je stekla na dvorišče,
in med tisoč malimi kamenčki
našla okroglega, gladkega,
ljubkega, in nanj napisala
je. MATI, ZLATA MATI.

Stekla je Marjetica z dvignjeno glavo,
po papir in barvice, in sedla je na travo.
Narisan prstan je izrezala in
v škatlico ga položila, polna navdušenja.

In osmi marec, Dan žena, je bil najlepši,
pri Marjetici in njeni mamici doma;
Marjetica se z mamó poročila je,
in za pecivo porabila vse dinarčke.

Stanko Aster-StaterDANICI ZA ROJSTNI DAN Rož rudečih

Rudečih rož bom Danici nabral:
sanjavo nežnih cvetov polrazpetih...,
lep šopek glavice v rosi že odetih,
za rojsten dan bom Zvezdici podal.

Rudečih rož ... iz mojih sončnih gred:
sto misli, sanj, bom cvetkam v šop pridružil,
vse trнке bom iz stebelje proč oružil,
da varen bo in ljubkejši v pogled.

Rudečih rož ... ki vzljubil sem v mladosti,
ko prvi kres je v srcu zagorel,
ko prvič sanjal sem v naravi prosti.

Rudečih rož ... opojnost sem dojel,
ljubezni klic, milino vse sladkosti!
Rudečih rož ... ji v lase bom pripel.

Stanko Aster-Stater

STRUPEN JEZIČEK

Strupen jeziček je kot blazen pes,
ki z dneva v dan poseda, voha, laja.
Pobudnikom pa skaže ves svoj bes,
če delo pridnih rok uspeh poraja.

Priliznjen besediči okrog mize,
povoha te, in zadnjo plat obliže.
Zahrbtno pa se zdere in ugrize,
da zlo jezika seže na najnižje.

Le sebi podlež bolhe naj obira,
zaritni krak sam sebi naj adriha,
a bratov svojih trud naj ne podira.

Svoj smrček žolt naj malce gor priviha,
ter časa marnih rok naj ne zavira...:
pesiha naj le sebi pod rep piha.

Izseljeni Škrjanček

DOZORI NAROD

Dozori, narod, čas je tvoj.
Naj minejo vojska že dnevi!
Za dar obstoja, za pogoj,
naj sloge slišijo se spevi!

Pogubna sila zemljo krije,
premoč premoči se ne umakne;
hudič zloželjno, slastno vpije,
grozeč da v bombo kremplje vtakne.

Zares prečudno dozoreva
človeštva zgodovine vek.
Miru lic bledih svit sameva,
obdan s temo, s krvjo vsevprek.

Prikaži se, rešilna zarja,
razuma, blage volje dan!
Po volji Stvarnika-Vladarja
dozori, zdrami se, zemljan!

Ni več junaštva v moči rok.
Heroj je ta, ki roko da
v zavesti sprave, porok vžgan,
ki vse ljudi ljubiti zna.

Kaj prida nam je bič orožja?
Kdo užival zmago bo razd'jan?
Kdo čutil klic bo domotožja,
ko domek vsak bo razkopan?

Dozori, narod moj! Za zgled
se narodom sveta pokaži,
da lepši bo vnaprej razgled,
za mir junaško stoj na straži!

Jože Žohar

ASH WEDNESDAY 1983

Through the reaches
of green, billowing seas
of screaming branches and leaves,
the orange mantled witches
took their hellish, mortal flight.

People tried but lost their fight.

Now morbid silence over the Hills is falling.
There are no birds to sing,
no church bells to ring.
In vain a woman her man is calling:
Under ashes of their home his body's left.

And she's alone, of everything bereft.

In heat and smoke and licking flames,
Greenhill, Cockatoo, Mount Macedon
and many other places are now gone.
Oh, riders of Apocalypse, halt, stop your games!
-But they are deaf, burning even the words I said.

Shivering towns are counting their dead.

Two lovers cuddled together,
and in a place called Kalangadoo,
four children, their mother of thirtytwo,
burnt, choked by smoke, gone forever.
A man in agony died in the shell of his car.

Cry humbly, man, this hell's reached now far to far.

Twelve firefighters trying to save others,
all still young, strong and brave,
as they drove, their truck became their grave.
Friends, goodbye, goodbye wives, children, fathers, mothers!
It was danse macabre of Ash Wednesday 1983.

-O, Lord, why to make me loose my faith in thee?

Danica Petrič

REKVIEM

Ko bodo zadišali prvi kostanji
v otroških dlaneh
in ko se bo listje z drevja
usulo po poti,
bodo ptice zadnjič zapele
in na grobovih bodo zagoreli
plameni sveč -
jaz pa bom pela rekviem
ŽIVIM...

Da pa ne bi vse bilo tako resnobno, je LOJZE KMETIČ recitiral "Lepo Vido" v petih "jezikih": v "francoščini", "italijanščini", "nemščini", "ruščini" in v "angleščini". Seveda je bila pesem prirejena tako, da so jo vsi razumeli in z namenom da razvedri poslušalce. V tem je Lojze Kmetič vsekakor uspel, saj so mu navdušeno ploskali.

Najbolj ganljivo pa je bilo, ko je zbor z Ivanko Šimec, kot prvo pevko, zapel "Luna sije". Ivankin sproščeni in nasmejani obraz ter ljubeč glas, sta pritegnila še druge v dvorani, ki še znajo besedilo in napev te sicer težke, a veličastne Prešernove pesmi.

Za kraj in kot mladostna krona vsemu je nastopila folklorna skupina Planika. Mladi fantje in dekleta, ki so skoraj vsi rojeni v Avstraliji, in jih je v skupini že okoli štirideset, mogoče Prešerna niti ne poznajo niti ne razumejo, čutijo pa da NAM nekaj pomeni. Pred svojimi avstralskimi prijatelji se ne sramujejo obleči slovenskih narodnih noš in zaplesati slovenskih plesov.

Odbor Slovenskega društva se globoko zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri izvedbi sporeda, posebno pa še Danici Petrič za organizacijo in režijo. Večer je bil res lep večer!

Ko sem tam sedel tako zaverovan, kot da bi bil ponovno zaljubljen, sem se vprašal, zakaj sem že pozabil Krst pri Savici, Vrbo, in zakaj znam samo še štiri vrstice pesmi Luna sije. In rilo je dalje po meni: zakaj več teh pesmi tudi drugi ne vedo? Vključno z menoj, smo se res tako polenili in predali vabam in užitkom družbe v kateri živimo? Delno, sem si rekel. Ta večer je dokaz, da imamo še vedno nekaj čuta do Prešerna in njegovih poezij. Pesmi, ki smo se jih včasih naučili na pamet, smo mogoče res pozabili, toda Prešernov duh je do neke mere le ostal v nas in nas spremlja. Imamo pa tudi sposobnosti, da ga se boli razvijemo. Poskusimo, brez sramu.

Bilo je temno in hladno v sobi, ko se je prebudila. Zakaj se je potem potila? Zakaj ji je bilo tako vroče kot če bi ležala na toplih skalah na obali? Prižgala je luč in pogledala na uro: Šele tri zjutraj! Cutila je, da ji postaja slabo, nekaj je bilo prav gotovo narobe z njo. Počasi se je odpravila do kopalnice, a nenadoma je zmanjkalo elektrike in soba se je spet potopila v temo. Rahlo je kriknila, postalo jo je strah, kajti v mislih se ji je poredilo spoznanje da sanje, ki so jo prebudile, morda sploh niso bile sanje! V spanju je namreč slišala ropotanje stekla, kot če bi nekdo razbil okno in potem je v spanju čutila, kako je nekdo hodil po sobi, jo opazoval in nato izginil v prvo nadstropje, kjer sta ležala Marko in Dušan, njena otroka. Zdaj pa, ko je stala v temni sobi in otipavala steno, da najde pot do kopalnice, se je pričela tresti; kaj, če se je prebudila prav zato ker so se "sanje" v resnici dogajale?

Pot na njenem telesu se je spremenil v mrzle kaplje ki so ji tekale po hrbtu in po obrazu. Končno je bila v kopalnici, a bala se je odpreti omarico s tabletami, ker je vedela, da bi v temi vse prevrnila. Vsedla se je na tla in si podprla glavo, pričelo jo je zebsti. Kaj storiti? Janez je bil odpotoval na službeno potovanje v Brisbane, in to za cel teden. Če je res kdo v hiši, je bolje, da ostane čisto tiho dokler ne bo o tem res prepričana, potem pa lahko steče k sosedom na pomoč.

Neka vrata so jeknila v tišino; kolikokrat je že prosila Janeza, da jih namaže, pa je vedno rekel: "jutri". Zdaj je bila kar zadovoljna, da jih še ni, kajti škripanje vrat je bilo prav gotovo znak da je zgoraj nekdo nepovabljen, ki je pravkar vstopil v otroško sobo. Le da se fanta ne bi prebudila! Kajti morda je to le kakšen neizkušen tat, ki pač išče kaj bi ukradel. A če ga kdo preseneti, postane morda nevaren?

Solze so ji zdrsnile po licu in morala si je priznati, da jo je strah. Spomnila se je filma, ki so ga vsi trije videli na televiziji prejšnji večer; o strahovih, ki so ponoči ne samo strašili ampak tudi morili! Le zakaj sta njena sinova tako rada gledala neumne, a grozne filme? Ona je bolj mežala kot pa gledala, a vseeno je ostala do konca filma.

Spet ta vrata! Ali to pomeni, da se zdaj odpravlja iz otroške sobe spet v pritličje? Ona se mora torej vrniti v posteljo in se delati, kot da spi. Ja, kaj pa če je našel njeno zlatnino? Saj mu ne more dovoliti, da jo oropa vsega in po tiho odide v neznano. A kako naj pride do telefona in pokliče policijo? Telefon je v kuhinji! Ojoj, tudi stopnice so zaškripale, prav gotovo bo tat zdaj zdaj v dnevni sobi. Je on izklopil elektriko? Prav gotovo, in če jo sedaj spet priklopi, jo bo našel na tleh, v kopalnici!

Tiho a hitro se je odplazila proti spalnici in čudež, uspelo ji je priti do postelje ne da bi kaj prevrnila! Odejo si je potegnila čez glavo in s težavo dihala. Spet ji je bilo slabo, od strahu seveda! Čeprav pod odejo, je nenadoma spoznala, da je v sobi spet svetlo. Nekdo je torej prižgal luč! Vedela je, da bo zdaj zdaj zakričala, kajti zdaj je bila prepričana, da tat ve, da ne spi; če bi spala, se ne bi skrivala pod odejo!

In če bi spala, odeja ne bi tako trepetala kot da pokriva valovito morje! Celo telo ji je namreč tako trepetalo, da jo je postalo kar sram. Mar ni bila nekoč med taborniki? Mar je niso tam naučili, kako biti ponosen, korajžen in znajdljiv? Seveda, se ji je zablistalo: zagrabila bo odejo in jo naglo vrgla proti vratom, kajti tat jo verjetno od tam opazuje.

Rečeno, storjeno. Vse se je zgodilo v nekaj sekundah. Ko je odeja letela preko sobe je naša junakinja zaprla oči. Slišala je rahel krik, potem padec, in ropot stekla. Ponovno?! Odprla je oči, in zakričala. Nekaj velikega se je premikalo pod odejo, a ko sta se pokazali dve glavi, je še enkrat zakričala, tokrat ježno!

"Smrkovca, kaj se vama je zmešalo?!" je okregala svoja sinova.

Mali Marko se je pričel jokati: "Kri mi teče, urezal sem se".

Dušan pa je skomignil z rameni in jo karajoče pogledal: "Vse si pokvarila, mami".

"Jaz, jaz sem vse pokvarila? Kaj pa vidva? Skoraj sem imela srčni napad, tako me je bilo strah. Mislila sem, da je v hiši tat, hotela sem že poklicati policijo!"

"Ah, si naju že prej slišala?" je užaljeno rekel Dušan in končno sta se oba privlekla izpod odeje. Tam na tleh je ležala razbita vaza, luža vode in nekaj rumenih in rdečih vrtnic. Marko je pridno srkal kri s prsta in se malo poredno smehljajal.

"Sem ti rekel, Dušan, da naju je čula, ko sva razbila prvo vazo."

Sedela je v svoji postelji in ju gledala; pomirila se je, in čakala na razlago. Tebi nič meni nič sta se fanta udobno namestila v njeni postelji, vsak na eni strani, in jo objela:

"Vse najboljše za tvoj rojstni dan mami; strla sva dve vazi, in potrgala vse vrtnice v vrtu, a čisto zares te imava zelo rada!"

"Čisto zares? Objela ju je in predlagala, da gredo vsi na čokolado v kuhinjo, potem pa bodo počistili razbito steklo."

"Rože, rože mama, daj jih v eno drugo vazo, na tleh bodo uvele", je predlagal Dušan, in ona, da ga ne bi razočarala, mu ni povedala, da so imeli le dve vazi!

"Veš kaj, prinesi mi moj kozarec iz kopalnice, tisti, ki sta mi ga lani podarila. V njem bodo vrtnice res lepe, kajne?" Nista bila proti ideji, zdaj se jima je slo le za čokolado!

STE ŽE KUPILI SLOVENSKE KOLEDARJE ZA LETO 1983? ČE ŠE NISTE, NA DRUŠTVU IMAMO ŠE NEKAJ IZVODOV KOLEDARJA, KI STANE SAMO \$6.
NA PRODAJ IMAMO TUDI ŠE NEKAJ PLOŠČ ANSAMBLA LOJZETA SLAKA IN AVSENIKOV, KOT TUDI PLOŠČE Z ZBOROVSKIM PETJEM. VPRAŠAJTE NA DRUŠTVU.

Mislijo na nas

Dragi prijatelji,

potem ko sem mesec dni preživela me Slovenci, ki živijo v Avstraliji, bi rada po tej poti izrazila svoje občutke in vtise, ki so mi obogatili moje življenjske doživljanje.

V Avstralijo sem odpotovala na povabilo moje dolgoletne prijateljice ZINKE GOLOB, ki živi v Sydneyu. Večkrat mi je ponovila povabilo, naj se odločim za obisk daljnih in meni neznanih krajev. Mikalo me je to potovanje, hkrati pa sem si nekajkrat premislila, ker me je premagala negotovost, kako bom sprejeta v neznanem svetu. Če se že odločiš za tako dolgo pot, imaš po navadi kar dovolj pomislov, najbolj pa človeka, nevajenega takih dolgih potovanj skrbi, kako se bo znašel v njemu tujem svetu, kako ga bodo sprejeli tamkajšnji ljudje.

Ko je v meni le prevladala nad temi pomisleki velika želja srečati drago prijateljico in spoznati vsaj nekoliko življenje na petem kontinentu, sem se odločila in odražala. Naj takoj rečem, da mi ni žal in da sem doživela nekaj lepega, da sem bogatejša za številna srečanja s prijaznimi ljudmi, našimi Slovenci, ki živijo že leta v tej meni neznani deželi. Najbolj sem vesela spoznanja, da me v daljnem Sydneyu ni čakala samo prijateljica Zinka, ampak, da me je tam pravzaprav pričakalo veliko Slovencev, meni do tedaj neznanih prijateljev. Kot na primer zakonca ELIZABETA in FRANC BERKE, pa MILAN BUNČIČ in drugi. Kjerkoli sva s prijateljico potrkali na vrata, bodisi v obeh slovenskih domovih v Sydneyu ali pri kateri izmed slovenskih družin, kamor sva bili povabljeni, povsod sem bila deležna zvrhane mere pozornosti, prijaznosti, zanimivih pripovedi in seveda dobronamernih vprašanj kako je pri nas v domovini.

Moja avstralska srečanja so me znova prepričala, da krepijo naši Slovenci, ki živijo v daljnem svetu, trdne vezi z domovino in da je takšno utrjevanje stikov med njimi in ljudmi iz matične domovine vedno dobrodošla priložnost vsak obisk.

Počutila sem se prav počaščeno, ker sem lahko našim rojakom, kolikor sem pač znala in utegnila, približala najnovejše dogodke v domovini. Vsaka beseda, ki sem jo slišala in povedala je bila kamenček v mostu navezanosti, ki ga lahko pomaga graditi in utrjevati vsakdo, ki ga zanese zasebna ali službena pot med naše rojake na tujem.

Krog Slovencev, ki sem jih spoznala med mojim žal vse prekratkim bivanjem v Avstraliji, me je prepričal, da avstralski Slovenci ne bodo nikoli pozabili svoje domovine, da je izredno njihovo zanimanje za vse, kar se dogaja v njihovi matični domovini in da znajo zelo lepo skrbeti za to, da ne bi zamrla lepa slovenska beseda v tem oddaljenem delu sveta.

Vedno znova se bom rada spominjala mojih avstralskih srečanj in potrudila se bom, da bom o tem, kar sem lepega in prepričljivega doživela v mesecu dni, znala lepo povedati tudi mojim prijateljem in znancem v Sloveniji.

Vsem mojim avstralskim prijateljem še enkrat prisrčna hvala za vse lepo, kar sem doživela v njihovem krogu.

Lepo pozdravljeni!

ANICA KRAŠOVEC, Maribor

Spoštovani tov. Žohar,

vaše pismo z dne 9. 3. 1983 nas je zelo razveselilo, ker vidimo, da ste pripravljeni sodelovati z nami.

V zameno za Avstralskega Slovenca vam lahko pošiljamo "Naše razglede", poleg tega pa vam bomo posebej poslali slovensko mesečno bibliografijo Knjiga, iz katere si lahko izberete tudi kakšno monografsko publikacijo, če bi vas zanimala. Prosimo, sporočite nam, če vam Naši razgledi kot zamena ustrezajo in takoj jih bomo naročili za vas.

Lep pozdrav

SLAVKO LOKAR

Odd. za dopolnjevanje knjižnega gradiva.

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

Obetaven, a neizkoriščen trg

Avstralija (s 15 milijoni prebivalcev) veliko uvaža. Predlani, recimo, je uvozila za 23 milijard dolarjev blaga in storitev. Je torej bogata in obetavno tržišče, toda za Jugoslavijo neizkoriščeno, saj je bilo naše združeno delo udeleženo pri predlanskem avstralskem uvozu le z 19,3 milijona dolarjev svojega izvoza. Delno tudi zato, ker je to spet eden izmed trgov, na katerem naši izvozniki nastopajo bolj kot tekmeči, preveč razdrobljeno.

Avstralija je sicer daleč, vendar ima tudi za slovensko in jugoslovansko gospodarstvo obetaven in bogat trg, ki nam ponuja precejšnje še neizrabljene možnosti izvoza. Gospodarske stike jugoslovanskega združenega dela z Avstralijo narekujejo, spodbujajo in omogočajo, prvič, urejeni meddržavni odnosi, drugič, naše narodnostne skupnosti izseljencev na peti celini, ki poleg vseh drugih zvez s staro domovino lahko predstavljajo tudi »gospodarski most«, tretjič, z Avstralijo ima Jugoslavija negativno bilanco trgovinske menjave, saj od tam uvažamo volno in kožo, tja pa izvažamo še premalo blaga in storitev, in četrtič, nekaj naših delovnih organizacij in predstavništev se je v Avstraliji že uveljavilo, tako da imamo prve izkušnje in informacije, na osnovi katerih lahko gospodarsko sodelovanje razširimo in okrepimo. Narodni dohodek Avstralije je 9100 dolarjev na prebivalca.

Pri 23 milijardah dolarjev smo udeleženi le z 19 milijoni

Celovite je za uvod prikazal naše gospodarske stike z Avstralijo Marcel Kopro, nakazal pa je tudi možne smeri našega osvajanja avstralskega trga in opozoril na dejstva, ki jih je pri tem treba upoštevati. Avstralija je veliko tržišče. Čeprav ima samo 15 milijonov prebivalcev, je leta 1981 uvozila za 23 milijard dolarjev blaga. Jugoslavija je bila pri tem udeležena samo z 19,3 milijona, a tudi to pomeni velik napredek, pravi skok, saj smo leta 1979 izvozili v Avstralijo komaj za 8 milijonov dolarjev blaga in storitev (npr. Avstrija izvažala sem za 65 milijonov dolarjev). Letos bo naš izvoz na peto celino dosegel kljub recesiji več kot 20 milijonov dolarjev. Razmerje jugoslovansko-avstralske menjave je za nas zelo neugodno, vendar se zboljšuje: leta 1979 je bilo 1:10, leto kasneje 1:5, letos pa bo 1:4 (seveda še vedno v prid Avstraliji). Jugoslavija bi po mnenju Marcela Koprola morala in mogla prodirati na avstralski trg v treh smereh: prvič, poznati je treba izvozno blago, ki bi v Avstraliji šlo v prodajo. Zdaj je takih izdelkov le kakih 16, to pa je seveda premalo, zato je treba avstralske potrebe na novo dobro preučiti. Drugič, pri izvozu hrane se je treba osredotočiti na tisto, po čemer tu

največ povprašujejo, predvsem pa je treba prehranbeni izvoz strniti, ne pa, da vsak naš izvoznik poskuša sam zase z vsem. Namesto 1,5 milijona dolarja pri izvozu prehrane bi lahko iztržili 5 milijonov. Perspektivni so tudi naši kemični izdelki in seveda tekstil kot povratni izvoz za naš znaten uvoz volne in kož iz

Namesto 1,5 milijona dolarjev pri izvozu prehrane v Avstralijo bi lahko iztržili 5 milijonov. Perspektivni so tudi naši kemični izdelki in seveda tekstil kot povratni izvoz za naš znaten uvoz avstralske volne in kož

Avstralije. Dobro je treba preučiti avstralske naložbene projekte in se vključiti vanje (npr. tujec kar za 27 milijard dolarjev naložb), seveda tudi s kreditiranjem, pri čemer nam ne bo lahko glede na to, da Japonska ponuja kredite po 6- do 8-odstotni obrestni meri. Obeta se nam, da dobimo v gradnjo eno elektrarno.

Jugoslavija bi se morala vključiti v skupna vlaganja v avstralsko gospodarstvo tam, kjer je veliko brezposelnih. Leto 1983 bo volilno in vlada bo takim naložbam naklonjena. Nasploj pa je naše gospodarstvo tu še premalo znano, zato je treba prihajati na razstave in sejme z izdelki, ponudbami in informacijami. (Dobro je, da bosta Lesnina in Progres sodelovala na razstavi v Sydneyu, odzvala pa so se baje tudi še nekatera druga naša podjetja. Avgusta bo v Melbourne sejem transportne opreme, kjer prav tako ne bi smeli manjkati.) Meddržavni politični stiki so dobri in avstralska vlada zdaj prizna Jugoslavijo, da ima tržno gospodarstvo, prej so nas dajali v isti koš s SEV. Ugodnejši status smo dobili po zaslugi našega sodelovanja z GATT in avstralskih stikov s to organizacijo, seveda pa ne smemo prezreti tudi zasluga Gorenja, ki se je pred leti prvo spustilo v boj z avstralsko vlado za priznanje našega gospodarskega statusa.

Vsak bi rad trgoval po svoje

Poleg blaga lahko v Avstraliji nudimo storitve, na primer turistične in bančne. To je dokazala Jugobanka, ki tu deluje že 4 leta, in sicer z namenom: prvič, bolje spoznati avstralski trg in o tem obveščati naše združeno delo. Drugič, Jugobanka se je povezala z avstralskimi bankami in tudi posluje po avstralskih predpisih ter vodi račune za 9 korespondentov. Tretji namen je nudenje bančnih storitev jugoslovanskim izseljencem, ki so jim jugoslovanske banke v domovini seveda preddaleč. Brane Nikolić pa je tudi povedal, kako z bančnega vidika gleda na naše gospodarske možnosti v Avstraliji. Trdi, kakor vsi naši sobesedniki, da je avstralski trg za naše združeno delo perspektiven. Sodi, da bi v več kot

20-milijardnem avstralskem uvozu približno 6 milijard dolarjev lahko uveljavilo tudi naše združeno delo. Poleg nujenja storitev, bančnih, prometnih, turističnih (tu že delajo Kompas, Adriatic, Dalmacija turist, Jugobanka in JAT) je mogoč blagovni izvoz.

Prvi pogoj, da vsaj približno uravnesimo jugoslovansko-avstralsko bilanco menjave, je po Nikolićevem mnenju boljša jugoslovanska izvozna organiziranost. Zdaj so namreč naši interesi in posegi na to področje povsem razkosani in neorganizirani. To se vidi že pri našem glavnem uvoznem blagu iz Avstralije, pri volni. Ves uvoz volne bi morali združiti in

V pogovoru so sodelovali Marcel Kopro, prvi sekretar veleposlaništva SFRJ v Avstraliji za gospodarske zadeve, Bane Nikolić, direktor predstavništva Jugobanke, Peter Kodela, direktor podjetja Gorenje Pacific, Branislav Sinadinović, direktor predstavništva beograjskega Progres, in Dime Velkovski, direktor podjetja Merkur. Te delovne organizacije in predstavništva imajo svoj sedež za Avstralijo v Sydneyu, Matjaž Vođušek, direktor Euro Furniture, avstralskega podjetja Slovenijale, ki ima obrata v Melbourneu in Sydneyu, pa nam je, ker je bil poslovno odsoten, poslal odgovor po teleprinterju. Posebej smo intervjuvali predsednika Jugoslovansko-avstralske gospodarske zbornice Johna Benedeka. Njegove odgovore vključujemo v sestavek na ustreznem mestu.

povratno izvažati v Avstralijo tekstil. Tega uvaža peto celina kar za 1,3 milijarde dolarjev. V Baru bi morali, tako kot so nameravali, ustanoviti skupno skladišče za avstralsko volno in urediti pralnice volne. Tako bi naš Bar lahko postal uvozno pristanišče za avstralsko volno za velik del Evrope.

Naša podjetja imajo v Avstraliji predstavništva in gospodarske organizacije. B. Nikolić meni, da je bolje, da imamo podjetja kot pa predstavništva. Naša podjetja tudi ne bi smela zametavati »malih poslov«. V avstralskem gospodarstvu je kar 160 tisoč malih podjetij. Samo malih trgovcev s po štirimi zaposlenimi je 12 tisoč. Mnogi med njimi imajo ekskluzivno pravico za uvoz zlasti naših živil. To ni dobro. Bolje bi bilo, da prodajo tega blaga prevzamejo naše velike firme. Zato bi bilo dobro združiti denar in izkušnje (poznavanje avstralskega trga, kupnih, prehranbenih in življenjskih navad) in naše potrošniške artikule predstavljati skupno, recimo, tako da bi v velikih mestih ustvarili skupne velike blagovne hiše (npr. za pohištvo, belo tehniko, prehrano itd.). 360 tisoč izseljencev iz Jugoslavije so lahko dober gospodarski most. Bolj bi morali predstavljati tudi naš turizem, filme, knjige, plošče in nastopati organizirano in s premišljeno ponudbo na avstralskih sejmih.

Gorenje Pacific – uspeh po trdem boju

Gorenje je s svojim avstralskim podjetjem Gorenje Pacific osvojilo tukajšnji trg bele tehnike že leta 1976 in samo s štirimi ljudmi kmalu ustvarilo 1,7 milijona dolarjev prometa.

V petih letih so ga zvišali na 14 milijonov. To se jim je posrečilo, je povedal v našem pogovoru Peter Kodela, ker so spoznali, da Avstralija potrebuje tudi manjše hladilnike, za katere se, za 15 milijonov prebivalcev, Avstralcem ne splača graditi nove tovarne. Uveljavitev Gorenja z okrog 6 izdelki na avstralskem trgu ni bila lahka. Domači konkurenti so jih obtožili celo dumpinga. Poldrugo leto se je Gorenje Pacific moralo bojevati z vlado, naše veleposlaništvo in konzulati so jim pri tem veliko pomagali, in so zmagali. Zdaj imajo 49 zaposlenih in obrate v petih avstralskih državah v vseh večjih mestih (Sydney, Melbourne, Adelaide, Perth itd.). Pomembna je lastna servisna mreža, ki so jo dolgoročno zastavili, tako da imajo 130 pogodbenih servisov. Na avstralski trg izvozi Gorenje 15 do 25 odstotkov hladilnikov, lani so bili drugi, takoj za ZR Nemčijo. Poleg hladilnikov gredo tudi električni štedilniki, pralni stroji in druga bela tehnika. Zdaj je cilj Gorenja nuditi Avstraliji kompletno hišno belo tehniko, torej, celotne kuhinje, pralnice in hladilnike. Izbor izdelkov širijo in pritegujejo k avstralskim poslom še druga podjetja Gorenja in tržne programe (npr. varilni program Mute, jeklarski pesek itd.). Skoraj vse članice Gorenja imajo kak izdelek, ki se prodaja tudi v Avstraliji. Tako se giblje delež Gorenjevega izvoza v celotnem jugoslovanskem izvozu v Avstralijo med 25 in 40 odstotki (dosegli so celo že 51 odstotkov). To pa ni prav razveseljivo, pravi Peter Kodela, ker kaže, kako malo izvažajo na peto celino druga naša podjetja. Tudi Kodela pripisuje našemu izseljenstvu določeno gospodarsko vlogo, saj so pralne stroje Gorenja prvi začeli kupovati Jugoslavlani v Avstraliji. Hladilniki Gorenja so osvojili že skoraj desetino avstralskega trga s hladilniki, seveda v spopadu s hudo konkurenco Tajvana, Koreje, Italije itd. Obdržali so se s kakovostjo – naši hladilniki delajo dobro tudi pri plus 43 stopinj Celzija. Za letos načrtuje Gorenje Pacific čez 11 milijonov dolarjev prometa, za 30 odstotkov ga bodo povečali z dodatnimi izdelki. V prihodnjih letih bo Gorenje v Avstraliji skušalo doseči 20 milijonov dolarjev letnega prometa, seveda če bo SFRJ ohranjala kolikor toliko realni tečaj dinarja in če avstralskega trga ne bo podcenjevala z nepravilnimi izvoznimi spodbudami, ki so za Avstralijo nižje kot za Evropo.

Tudi Euro Furniture se ni dal ugnati

O precej podobnih izkušnjah nam je spregovoril Matjaž Vodušek, saj Euro Furniture, podjetje Slovenijalesa v Avstraliji, prodaja podobno blago (pohištvo). Kljub zaostrenim gospodarskim razmeram na obeh straneh, doma in v Avstraliji, se obseg poslov Euro Furniture lani ni zmanjšal. To avstralsko podjetje je Slovenijales s sodelovanjem nekega, najbolj zainteresiranih tovarn pohištva v Jugoslaviji odkupil leta 1979. Ima lastni sestavljalnici pohištva v Melbourne in Sydneyu, o

Panorama Sydneya Foto: Jože Prešeren

koder zalaga s svojimi izdelki celotni avstralski trg. Čeprav so se pojavili novi konkurenti iz jugovzhodne Azije, katerih precej cenejši program je močno podoben programu Euro Furniture, njegov 49-članski kolektiv ni podlegel konkurenci, marveč je po zaslugi kakovosti in novih proizvodnih programov ohranil obseg prodaje na ravni prejšnjih dveh let.

Pomembno področje jugoslovanskega izvoza blaga za široko potrošnjo v Avstralijo je živež, ki ga je v to deželo mogoče pripeljati samo konzerviranega in ustekleničenega. Prvi kupci naše hrane so seveda izseljenci iz Jugoslavije, po njihovi zaslugi naša živila in pijače spoznavajo tudi drugi Avstralci. Sydneyski grosistični dobavitelj je podjetje Merkur, avstralska podružnica Javorja iz Bitole, ki je združil ponudbo šest jugoslovanskih podjetij. Dime Velikovski je podobno kot drugi sobesedniki v našem pogovoru opozoril na hudo neorganiziran in razdrobljen izvoz naših živil v Avstralijo. Samo pijače izvažajo iz Jugoslavije kar 12 podjetij. Merkur od leta 1979 (tega leta so dosegli milijon dolarjev prometa, letos ga bodo 1,5 do 2 milijona) zalaga avstralske trgovce, mesnice, gostišča in klube z našimi konzervami in pijačami.

Razdrobljen, neorganiziran in nevešč izvoz naših živil in pijač v Avstralijo je kriv, da naši izvozniki izpodrivajo drug drugega, iztržijo manj, kot bi lahko, slabo poznajo tukajšnje prehranske in potrošniške navade, neustrežno etiketirajo in embalarajo naše blago, ne znajo ga učinkovito ponujati s primerno reklamo itd. Zato so izkušnje Merkurja za nadaljnjo, bolj organizirano in bolj združeno ponudbo naših živil in pijač v Avstraliji koristne. Bo pa treba ta izvoz bolj urediti tudi prek naših diplomatskih predstavništev.

Začelo se je s šunko in kislimi kumaricami

John Benedek sodi med pionirje uvoza hrane iz Jugoslavije. Njegovo podjetje je leta 1977 začelo uvažati konzervirano šunko, nadaljevali so s kislimi kumaricami in džemom, zdaj pripravljajo uvoz naše pripravljene hrane v pločevinkah. Ugotavlja, da so jugoslovanski partnerji v načelu solidni in se držijo pogodb, preslabo pa poznajo avstralski trg, industrijo in tamkajšnje razmere, premalo obiskujejo Avstralijo, in tisti, ki pridejo, nimajo najvišje izvršne moči. Dolgo tudi traja, preden se naši izvozniki znajdejo v jugoslovanskih predpisih. Podjetje, ki ga vodi J. Benedek, uvažajo iz Jugoslavije 500 do 600 ton živil. Sogovornik je optimist tudi za naprej (na zagrebškem velesejmu je videl nove izdelke) in upa, da recesija v Avstraliji ne bo trajala predolgo.

Branislav Sinadinović je povedal, da predstavništvo Progres v Sydneyu že 13 let zastopa naše velike proizvajalce, zlasti opreme za hidrocentrale (Rade Končar, Litostroj, Metalna itd.) in to za Avstralijo, Novo Zelandijo in Oceanijo. Najbolj so bili doslej uspešni na Novi Zelandiji (oprema za 4 hidrocentrale), ker so to je prava pot – pritegnili tudi tamkajšnje proizvajalce. Avstralija v načelu želi sodelovati z deželami v razvoju, in to je treba izkoristiti, predvsem pa se morajo jugoslovanski proizvajalci tu bolj predstaviti, ker je nepoznavanje »obojestransko.« Velike posle se nam v tem delu sveta posreči biti vsakih 5 do 6 let, velike možnosti pa vidi predstavnik Progres v blagu za široko potrošnjo (kristal, steklo, keramika, mali gospodinjski aparati, tekstil, kemični proizvodi); a za ta izvoz se je treba še organizirati.

FRANCE FORSTNERIČ

Na izsuševanje čaka nekaj deset tisoč hektarov zemljišč

V severovzhodni Sloveniji bi z izsuševanjem pridobili zemljišča za pridelavo krme in hrane

MARIBOR, 28. januarja – Po oceni vodnogospodarskih strokovnjakov je v severovzhodni Sloveniji približno 60.000 hektarov zemljišč, ki bi jih z različnimi izsuševalnimi deli lahko usposobili za intenzivno pridelavo krme in hrane. Slabo obdelanim ali neobdelanim zemljiščem so posvetili skrb tudi sestavljenci raziskovalno razvojnega projekta o kmetijstvu v severovzhodni Sloveniji do leta 2.000 in zapisali, naj bi v Podravju in Pomurju do konca stoletja izsušili 39.200 hektarov zemljišč (26.500 v Pomurju in 12.700 v Podravju).

Že v sedanjem srednjeročnem obdobju ima usposabljanje zemljišč, s tem pa tudi izsuševanje, posebno prednost. V Pomurju in Podravju bi naj do leta 1985 skupno izsušili 13.822 hektarov zemljišč.

Doslej so delo opravili na skoraj 2500 hektarih, na vrsti so izsuševalna dela v Prekmurju ter v Pesniški in Poljskavski dolini.

Najbolj obsežne načrte imajo v ptujski občini, kjer naj bi do konca srednjeročnega obdobja izsušili 3846 hektarov zemljišč; pomembni so tudi načrti za izsuševanje v soboški občini (2343 hektarov zemljišč), v lendavski (nekaj več kot 2000 hektarov) ter v bistriški in radgonski občini, (več kot 1300 hektarov).

Strokovnjaki so tudi ugotovili, da je v severovzhodni Sloveniji kar 69.000 hektarov zemljišč, ki

bi jih bilo mogoče namakati, predvsem na Dravskem, Ptujskem in Murskem polju ter v Apaški dolini. D. U.

Za milijardo dolarjev menjave

OHRID, 28. januarja (Tanjug) – Gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Nemško demokratično republiko je plodno in obojestransko koristno. Predvidevajo, da bo vrednost letošnje blagovne menjave med državama dosegla milijardo dolarjev.

To so poudarili v pogovorih, ki jih je imela državna delegacija NDR pod vodstvom namestnika predsednika ministrskega sveta Wolfganga Rauchfusa z gospodarstveniki SR Makedonije.

Sporazum o melioracijah na Vipavskem

V ajdovski in novogoriški občini bodo na 8848 hektarih razvili intenzivno pridelavo

AJDOVŠČINA, NOVA GORICA, 11. februarja – Danes so (dopolne v Ajdovščini, popoldne v Novi Gorici) podpisali samoupravni sporazum o ustanovitvi in delovanju samoupravne interesne skupnosti za melioracijo kmetijskih zemljišč v Vipavski dolini. Izvršna sveta obeh občinskih skupščin, delovne organizacije za kmetijsko pridelavo, živilskopredelovalne industrije in druge ustanove in krajevne skupnosti so se zavezale, da bodo na 8848 hektarih pospeševale razvoj kmetijstva, gospodarne pridelovalne hrane, uvajale nove kulture in intenzivno izkoriščale obdelovalno zemljo.

Podpisniki so odgovorni tudi za namensko uporabo družbenih nepovratnih sredstev, ki jih bodo zbrali po zakonu o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za urejanje kmetijskih zemljišč, z bančnimi posojili in od lastnikov ter uporabnikov zemljišč. K sporazumu je v obeh občinah pristopilo 66 organizacij in skupnosti, med njimi kar 39 krajevnih.

S. C.

V Ljubljani višje stanarine šele aprila?

Koliko višje bodo, se še ne ve, potrebno je usklajevanje na zvezni in republiški ravni

LJUBLJANA, 11. februarja – Zdaj je že povsem jasno, da v Ljubljani ne bo mogoče povišati stanarin že s 1. marcem in niti ne za toliko, kot je predvideno z mestno resolucijo, so danes rekli na mestnem komiteju za stanovanjsko gospodarstvo. Po resoluciji naj bi namreč v skladu z opredeljenim prehodom na ekonomske stanarine le-te letos povečali za 12 odstotkov, k temu pa bi prišli še povišanje cen stanovanjske graditve v minulim letu.

To bi pomenilo, da bi jih morali dvigniti za blizu 40 odstotkov. Sprva napovedan dvig stanarin s 1. marcem za 34,8 odstotka, ki je bil opredeljen v osnutku letošnje njega načrta mestne stanovanjske skupnosti, je namreč temeljil na povišanju cen stanovanjske graditve v 10 mesecih minulega leta. Najverjetneje bodo stanarine v Ljubljani povečali šele s 1. aprilom. Za koliko, še ni mogoče reči, ker je potrebno še usklajevanje na zvezni in republiški ravni.

M. Ž.

Posojilo mednarodne banke za Tuzlo

WASHINGTON, 11. februarja (Tanjug) – Jugoslovanski veleposlanik v Washingtonu Budimir Lončar in podpredsednik Mednarodne banke za obnovo in razvoj Mario Picciotto sta v Washingtonu podpisala sporazum, ki določa, da bo ta institucija pomagala financirati več projektov o zagotovitvi pitne vode in varstvu človekovega okolja na območju Tuzle. Uresničitev celotnega načrta bo stala 64,4 milijona dolarjev; domači investitorji bodo zbrali 34,4 milijona dolarjev. Mednarodna banka pa 30 milijonov. Za posojilo, ki ga bo treba odplačati v 15 letih, bodo veljale običajne ugodne obrestni.

Zmajeve nagrade pesniku Aleksandru Ristoviću

NOVI SAD, 11. februarja (Tanjug) – Pesniku Aleksandru Ristoviću iz Beograda so podelili Zmajevo nagrado Matice srbske v Novem Sadu za knjigo Nikde nikog, ki jo je izdal beograjski Nolit. To nagrado podeljujejo za poezijo v srbskohrvatskem jeziku. Žirijo so sestavljali: Jure Kaštelan, Borislav Radović, Pavle Popović in Tvrtko Kulenović. Nagradenec bo prejel diplomu in 30 tisoč dinarjev 16. februarja, na dan Matice srpske.

Deset novih letal za gospodarsko letalstvo JAT

BEograd, 11. februarja (Tanjug) – Gospodarsko letalstvo JAT bo v kratkem dobilo deset novih letal dromader M-18, izdelanih na Poljskem in namenjenih za dela v kmetijstvu. Jatov tozd bo imel 35 takih letal; šest jih bodo kupili, tako da bodo JAT in 12 kmetijskih delovnih organizacij iz Sremske Mitrovice, Subotice, Srbobrana in Požarevca zbrali približno 80 milijonov dinarjev. Štiri letala pa bo JAT kupil s svojim denarjem. Takšen je uspeh samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev, ki so ga danes v Beogradu podpisali gospodarsko letalstvo JAT in zainteresirane organizacije združenega dela iz agrokomplesa.

Snežni avtobus za Veliko planino

KAMNIK, 11. februarja – Od ponedeljka dalje bo do smučišča Velike planine vozil poseben avtobus, ki bo, z odhodom ob 7. in 7.45 peljal iz Ljubljane čez Domžale, Mengeš in Kamnik do spodnje postaje žičnice na Veliko planino. Snežni avtobus, ki bo vozil pet dni v tednu, se bo vračal ob pol štiri in ob petih popoldne. V soboto in nedeljo do smučišča na Veliki planini, ki so doslej zaradi pomanjkanja snega samevala, vozijo vsako uro redni avtobusi. (J. T.)

IMV je lani prodala doma 13.655 osebnih vozil

NOVO MESTO, 11. februarja – Lani je novomeška Industrija motornih vozil na domačem trgu prodala 13.655 osebnih in 866 dostavnih vozil, 2.680 adria prikolic in za skoraj 26 milijonov dinarjev servisne opreme. Tako so prodali 9.437 popularnih katrc, 1908 R-9 TL, 2.291 R-18 TL itd. (S. D.)

Blizu Zenice bodo zgradili nov rudnik

ZENICA, 11. februarja (Tanjug) – Ker v zeniških rudnikih zmanjkuje rjavega premoga, je republiški komite za energetiko potrdil elaborat o rudnih rezervah v Moščanici, novem nahajališču rjavega premoga blizu Zenice, in izdal dovoljenje za začetek priprav na gradnjo novega premogovnika. Dosedanje raziskave so potrdile, da je na tem območju 66 milijonov ton kvalitetnega rjavega premoga; njegova kurilna vrednost znaša približno 25.000 joulov (6000 cal) na kilogram. Računajo, da so dejanske rezerve kar dvakrat večje. Po dosedanjih ocenah bo gradnja novega premogovnika stala več kot deset milijard dinarjev. S podzemeljskim načinom kopanja bodo na leto pridobili približno milijon ton premoga, kolikor ga zdaj nakopljejo v vseh štirih jamah zeniških rudnikov. Če bo šlo vse po načrtu, bodo prve tne rjavega premoga nakopali že leta 1988.

VERNI ALI NEVERUJOČI - DRUŽBA ENAKOPRAVNIH LJUDI

LJUBLJANA - Tak ali drugačen pogled na svet sploh ne more in tudi ne sme biti ovira za socialistično opredelitev, kajti humanizacija človeške skupnosti in osvoboditev človeka se ne moreta uresničiti brez skupnega boja marksistov in kristjanov, oziroma vseh ljudi "dobre volje". Kot je samoupravni socializem opravil z mnogimi "resnicami" realnega socializma, se je tudi sodobno krščanstvo poslovilo od prenekatero dogme "realnega krščanstva". Sad tega pa je bila tudi nedavna javna tribuna na temo "Katoliška cerkev in socializem v svetu danes", kjer so za okroglo mizo kot uvodničarji sedli marksisti in teologi in je bila okrogla dvorana Cankarjevega doma premajhna, da bi lahko sprejela vso množico vernih in neverujočih, ki jo je tema zanimala. Razprava je sicer večji del tekla o okrožnici Janeza Pavla II. "Laborem exercens (o človeškem delu)", obšla pa ni tudi razmerja med rimskokatoliško cerkvijo in državo pri nas, kjer sta svetovnonazorski in mnenjski pluralizem prišla najbolj do izraza, a vendar prežeta z dialoškim duhom, s prepričanjem, da se je treba (s)poznati in se strpno pogovarjati, da bi lahko skupaj živeli v sožitju. (Delo)

USPEHI 35-LETNEGA DELA

LJUBLJANA - Delovna organizacija Slovenija ceste Tehnika je med največjimi v Jugoslaviji, oziroma je druga največja delovna organizacija v državi. V 21. tozidih in delovnih skupnostih skupnih služb je zaposlenih 7.000 delavcev, na gradbiščih zunaj naših meja pa jih dela skoraj 1.000.

Tako so "escetejenci" zgradili največje in najlepše objekte v Ljubljani: Skupščino SRS, Klinični center, RTV center, Dom tiska, svojo "lepotico" nasproti njega. Od turističnih objektov je CST zgradil Holiday Inn, hotel Kompas na Bledu in v Dubrovniku, njegovi sta tudi obe ljubljanski športni dvorani Tivoli in Kodeljevo, pa letališče Brnik.

Njihovo delo so tudi vse glavne slovenske prometnice, ljubljanske obvoznice in še bi lahko naštevali. Samo do konca letošnjega leta bodo v tujini uresničili posle za 50 milijonov dolarjev, kar obenem predstavlja tudi polovico celotnega dohodka delovne organizacije. Na projektih v Iraku dnevno naredijo za 1,3 milijona dolarjev. Nastop v tujini je v sedanjem gospodarskem položaju, še toliko bolj pomemben, zato se v delovni organizaciji trudijo, da bi si zagotovili delo na gradbiščih zunaj državnih meja tudi vnaprej. (Delo)

SOCIALNA VARNOST PO VRNITVI IZ TUJINE

MURSKA SOBOTA - Delavci začasno zaposleni v tujini, ki prenehajo z delom pri tujih firmah in se vrnejo v domovino, kjer se želijo ponovno zaposliti, imajo po vrnitvi v času nezaposlenosti pravico uveljaviti denarno nadomestilo in zdravstveno zavarovanje. Delavcu pripada denarno nadomestilo v višini 60% od osnove povprečnega mesečnega osebnega dohodka v SRS na enakem delovnem mestu, kot je bila njegova zadnja zaposlitev, ki pa ne more biti manjša od zajamčenega OD po zakonu.

Delavci, ki so se vrnili iz ZR Nemčije, imajo tudi pravico uveljaviti zdravstveno zavarovanje za sebe in ožje družinske člane, ki so bili po njih zdravstveno zavarovani.

Ob ponovni zaposlitvi v domovini nekatere delovne organizacije in skupnosti upoštevajo delovno dobo, pridobljeno v tujini, kot minulo delo pri izračunavanju osebnega dohodka, dopusta in pri podeljevanju jubilejnih nagrad. (Vjesnik)

POZNATE RODNO GRUDO? TO JE POSEBNA REVIIJA ZA IZSELJENCE PO SVETU. IZHAJA MESEČNO V LJUBLJANI, LETNA NAROČNINA Z LETALSKO POŠTO JE SAMO \$20. NAROČITE SE, NE BO VAM ŽAL. NASLOV: RODNA GRUDA, CANKARJEVA I/II, 61001 LJUBLJANA, SLOVENIJA, YUGOSLAVIA.

DOMOVINE

ZAPOSLOVANJE JUGOSLOVANOV V LUČI STATISTIČNIH ŠTEVILK

BEOGRAD - Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je bilo lani v Jugoslaviji zaposlenih 6,107.000 delavcev, od tega 5,981.000 v družbenem sektorju. V primerjavi z letom poprej je bilo zaposlenih za 2,4% več, čeprav je proizvodnja nazadovala. Zaposlenost žensk je bila malo večja, vseh zaposlenih žensk pa je bilo 2,227.000. Pripravnikov je bilo v primerjavi z letom 1981 sprejetih kar za 30,3% več (68.000). Večina (približno 52.000) jih je sklenilo delovno razmerje v gospodarskih panogah. Delo je iskalo 681.000 ljudi, oziroma za 6,3% več.

Od vseh zaposlenih pripravnikov je bila večina (39.000) srednješolcev.

Več kot polovica nezaposlenih (492.000) je bilo žensk. Med vsemi, ki so iskali delo, jih je bilo za 7,4% več kot leto poprej. Takoh, ki so se hoteli prvič zaposlit, je bilo 594.000, torej za 7,4% več kot v letu 1981. Število nekvalificiranih nezaposlenih se ni povečalo, medtem ko je bilo kvalificiranih 423.000, oziroma za 14% več. Hkrati je bilo v naši državi na mesec povprečno 71.000 prostih delovnih mest, torej za 2,2% več kot leto prej.

(Privredni pregled)

POSVETOVANJE O ZAPOSLOVANJU NAŠIH ZDOMCEV

UMAG - V umaškem hotelu Adriatik je bilo posvetovanje, ki ga je organiziral zvezni biro za zaposlovanje. Na njem je sodelovalo 70 socialnih svetovalcev, ki dajejo informacije našim državljanom na Švedskem, Nizozemskem, ZRN in Franciji. Razpravljali so predvsem o položaju naših delavcev in o njihovi varnosti glede zaposlitve. V zahodnoevropskih državah je zaposlovanje tujih delavcev, med njimi prav tako jugoslovanskih, čedalje težje. Zato je razumljivo, da se naši ljudje želijo vrniti v domovino in da se zanimajo za pogoje ob vrnitvi.

(Borba)

TUJINA SI PRIZADEVA SPODKOPATI NAŠ UGLED

BEOGRAD - Socialistična Jugoslavija ni nikoli poznala dveh resnic, ene za domačo, druge pa za tujo javnost. O svojih lastnih problemih smo vedno pisali odkrito in angažirano.

Tako mora biti tudi v prihodnje, pa četudi bodo našo odkritost uporabljali za napade na našo državo. "V zadnjem času," je poudaril član predsedstva zvezne konference SZDLJ Muhamed Berberović v pogovoru s Tanjugovim novinarjem, "se v tujini organizirano trudijo, da bi nam spodkopali ugled, ki ga uživamo v svetu."

K temu prispeva včasih tudi naš tisk, seveda nehote. Njegove prispevke pogosto zavestno posplošujejo in jih na veliko izkoriščajo, da bi položaj v naši državi prikazali v čim slabši luči.

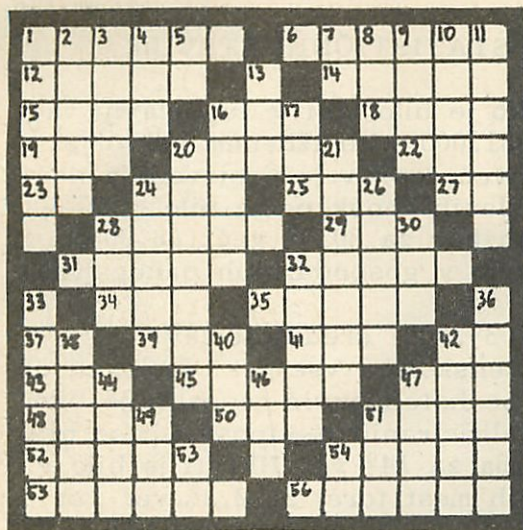
Na vprašanje, zakaj se v zadnjem času toliko pogovarjamo o javnem obveščanju, o tem je bila celo posebna seja centralnega komiteja ZKJ, je Berberović odgovoril, da tečejo pogovori pravzaprav o delovanju političnega sistema, kar je naravno in v okviru tega tudi o obveščanju kot njegovem sestavnem delu.

(Borba)

BOSNA PLAVA NA NAFTI?

SARAJEVO - Na osnovi dosedanjih raziskav in ocen domnevajo, da severovzhodna Bosna "plava" na velikih zalogah nafte. To naj bi dokazali tudi z vrtanji, s katerimi bodo začeli v prihodnjih mesecih. Domnevajo, da to področje skriva vsaj 180 milijonov ton nafte. Če bi bili rezultati raziskav ugodni, bi si planirana rafinerija zagotovila surovine vsaj za prihodnjih 30 let. Program raziskav bodo začeli s štirimi vrtinami, globokimi od 2000 do 4000 metrov. Z vrtanjem so začeli februarja.

(Oslobodjenje)

Sestavil Jože Žohar

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. rimski stoični filozof, avtor tragedij, Nerojev inštruktor in svatovalec, 6. ameriški Indijanci v severni Arizoni in Novem Meksiku, 12. Obri, 14. mesto ob sotočju Save in Kolpe v Hrvatski, 15. glasovna figura, ujemanje glasov v verzih, 16. prva (grešna) ženska, 18. maščoba, 19. vpišite črke TTA, 20. dan v tednu, 22. nemški spolnik, 23. egipčanski sončni bog, 24. jaga, 25. nadav, 27. nikalnica, 28. slovenski kiparski mojster, izdelal je tudi poprsja Prešerna in Cankarja sydneyjskima društvoma (Zdenko), 29. angleška kratica za gospo, 31. kraj v Jugoslaviji, 32. francoska reka (originalno), 34. kratica za National, 35. arome (mn.), 37. osemnajsta in predzadnja črka naše abecede, 39. podaljšek pri živalih, 41. pridevnik, ki ga Angleži uporabljajo za imenom poročene ženske in pred imenom njenega očeta, 42. znak za kemično prvino galij, 43. italijan-

ska: ena, 45. robček, 47. začimba, 48. spoštljiv izraz za starejšo žensko, 50. dolgoprstnež, kradljivec, 51. gomila zemlje ali snega, ki se nenadoma odtrga, 52. gozdni poseki, 54. škodljiva jutranja padavina, 55. antično asirijsko mesto ob Tigrisu, 56. sodoben slovenski pesnik (Ciril).

NAVPIČNO: 1. francoski filozof in dramatik (Jean Paul), 2. ime Peronove žene, 3. veleblagovnica v Ljubljani, 4. doba, vek, 5. oziralni zaimek, 7. znak za kemično prvino arzen, 8. otok v jadranskem morju, 9. sirijski voditelj, 10. slovenski pisatelj (Janez, "Bobri"), 11. neroden, nespreten, 13. starorimski pozdrav, 16. slovenski sodobni pesnik (Fritz), 17. ime pesnice Negri, 20. samotar, puščavnik, odljudnež, 21. prebivalec Armenije, 24. gozdni polž, 26. operni napevi (mn.), 28. naslov mongolskih vladarjev, 30. sanje, snovi, 32. pesniška oblika, 33. slovenska socialna delavka v Sydneyu in tudi časopisna "šiba božja" (Pavla), 36. francoski pisatelj (Honore, "Človeška komedija"), 38. vedeti nekaj, biti sposoben za kaj, 40. steza, 42. vrsta avstralskega kuščarja (mn. žina), 44. arabski emirat, 46. nočni lokal, 47. nasprotno od dober, 49. atek, 51. angl. kratica za palestinsko osvobodilno organizacijo, 53. rimska številka štiri, 54. Stane Lokar.

Rešitev v prihodnji številki Avstralskega Slovenca

MALO HUMORJA

»Sin želi, da bi bil za pušta zmaj. Toda v nobenem časopisu ni predloga, kakšen je videti zmaj...«, reče Tone Franceljnu.
Francelj: »To pa res ni problem. Pridi k meni domov – ti bo za model moja tašča.«

Vsa objokana reče gospodinja služkinji: »Veste, moj mož ima razmerje s tajnico!«
Služkinja: »Tega pa ne verjamem. Vi to pravite zato, da bi bila jaz ljubosumna.«

– Na pomoč!
Posiljevalec!

Radovednež z ulice:
»Kakšno stavbo pa gradite tukaj?«

Delovodja: »To bo nov zdravstveni dom.«

»Kaj pa pomenijo tisti sedeči kipi na vrhu?«

Delovodja: »To niso nobeni sedeči kipi, to so zidarji.«

»Čudim se, kako so mogli naši predniki živeti brez radia in televizije.«
»Saj niso mogli. Vsi so pomrli.«

– Kdaj pa bo na sporedu protistrup za recept, ki ste ga sinoči povedali na radiu?

BOLOGNA

SMALLGOODS

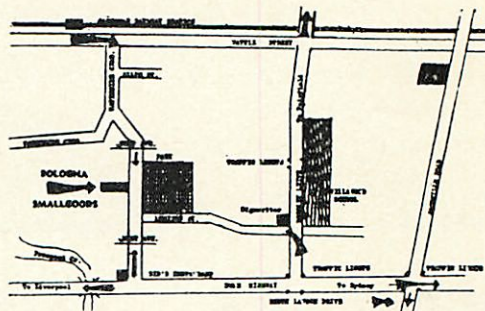
TEL. 728 1717

7 QUEST AVE.
CARRAMAR, 2163

Z.A

**SVEŽE MESO, SALAME,
KVALITETNO SUHO MESO IN MESNE
IZDELKE SE OBRNITE NA NAS!**

HITRA IN BREZPLAČNA DOSTAVA
J. & A. ŠKRABAN, Prop.

Quality Concreting and Excavating

**FOUNDATIONS, DRIVES, GENERAL
CONCRETING AND LAND CLEANING**

DOONSIDE

Paving & Building Pty. Ltd.

OF 23 LUCRETIA ROAD TOONGABBIE

— LICENCED BUILDER —

ZA VSA CEMENTNA IN IZKOPNA DELA.

SE OBRNITE NA VAŠEGA ROJAKA.

Za usluge pokličite
TONIJA ČOLNARIČ

PHONE: 625 4851
A.H. 636 9151

HORSLEY PARK TAVERN

CNR. HORSLEY DRIVE & HORSLEY ROAD (OFF WALLGROVE ROAD)

(Z Wallgrove Road zavijete pri Shell črpalki in šoli proti Horsley Parku trgovinam in še malo naprej)

Tel. 6202043

Odperti smo med 10. dopoldne in 11. uro zvečer od ponedeljka do sobote, ob nedeljah med 12. opoldne in 10. uro zvečer. Vsako soboto s pričetkom ob 7. zvečer imamo nastopajoče razne glasbene umetnike. Raznovrstna in odlična hrana, vse vrste pijač. Juke-box, biljardne mize, darts, pin ball machines, ob nedeljah barbecue na prostem.

Obiščite nas in se prepričajte o naši kvaliteti in uslužnosti.

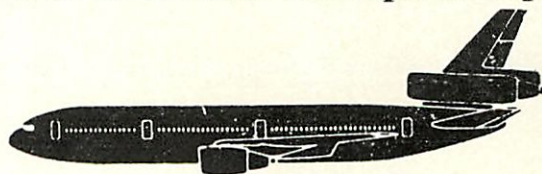
Naš hotel je hotel najnovejše vrste, ki ga je lastnik sam gradil cela tri leta.

Se priporoča Zdravko Lubec z družino.

**SLOVENIJA
JE SEDAJ
NAJBЛИŽJA**

Na JAT-ovih letalih se v toku leta lahko brezplačno poslužite slušalk in se osvežite z brezplačnimi pijačami!

**PRI NAKUPU VOZOVNIC.
NAJHITREJŠE, NAJPRIJETNEJŠE
UŽIVAJTE V KOMFORTU AVIONA S ŠIRO-
KIM TRUPOM
ZA VSE INFORMACIJE SE OBRNITE NA
VAŠO POTOVALNO AGENCIJO
ALI NA**

VSAKO SREDO IN NEDELJO ZA JUGOSLAVIJO

Odhod iz Sydneya ob 14.05
Odhod iz Melbourn ob 11.05
Prihod v Beograd naslednji dan ob 03.10

ODLIČNE VEZE IZ BEOGRADA DO: Zagreba,
Ljubljane, Skopja, Sarajeva, Titograda, Ohrida,
Splita, Dubrovnika, Zadra, Prištine in Osijeka.

SYDNEY: 126 PHILLIP STREET SYDNEY 2000,
TEL. 221-2899, 221-2199
MELBOURNE: 124 EXHIBITION STR. MELBOURNE.
3000, TEL. 63-6017, 63-6191
PERTH: 111 ST. GEORGES TERRACE 6000 PERTH
TEL 322-2932, 322-2032